

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

UTVÄRDERING AV PIL-ENHETENS HÖGSKOLEPEDAGOGISKA KURSER VT2008–VT2018

En enkätstudie

Margareta Jernås & Sylvi Vigmo

PEDAGOGISK UTVECKLING OCH INTERAKTIVT LÄRANDE (PIL)
GÖTEBORGS UNIVERSITET

PIL-RAPPORT 2021:02

**GÖTEBORGS UNIVERSITET,
PEDAGOGISK UTVECKLING OCH INTERAKTIVT LÄRANDE (PIL).**

PIL-RAPPORT 2021:02

UTVÄRDERING AV PIL-ENHETENS HÖGSKOLEPEDAGOGISKA KURSER VT2008–VT2018

En enkätstudie

Margareta Jernås & Sylvi Vigmo, Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande

<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/>

PIL-rapport: 2021:02

Utgivningsdatum: 2021-02-03

Titel: Utvärdering av PIL-enhetens högskolepedagogiska kurser vt2008–vt2018. En enkätstudie.

Författare: Margareta Jernås & Sylvi Vigmo.

Utgivare: Göteborgs universitet, Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL), Västra Hamngatan 25, Box 300, SE 405 30 Göteborg

<http://www.pil.gu.se/rapporter> + <http://hdl.handle.net/2077/67541>

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	6
Inledning	7
Bakgrund	8
Syfte	9
Metod	10
Enkät till kursdeltagare i högskolepedagogiska kurser, PIL-enheten VT 2008–VT 2018.....	10
Bortfall	11
Webropol	11
Resultat	12
Några bakgrundsfaktorer:	12
Kunskaper och färdigheter inom det högskolepedagogiska området	15
Sammanfattningsvis fråga 8–12	22
Respons från lektorer och doktorander i studien	24
Diskussion.....	27
Ämnes/områdesspecifika högskolepedagogiska kurser	27
Kollegor med lärarutbildning och/eller lång undervisningserfarenhet.....	28
Vikten av kollegiala samtal och erfarenhetsutbyten.....	29
Sammanfattning och slutsatser	31
Introducerade/Genomförda aktiviteter	31
Åtgärdsförslag	33
Referenser	35
Bilagor	1
Bilaga 1. Exempel på utskick.	1
Bilaga 2. Enkäten.....	2
Bilaga 3. Bakgrundsinformation om respondenterna.....	4
Bilaga 4. Lektorer och doktorander i studien	15
Bilaga 5. Beskrivning av innehållet i PIL:s högskolepedagogiska verksamhet	18

SAMMANFATTNING

Mot bakgrund av tidigare utvärdering (Oldsjö, 2015) av högskolepedagogisk utbildning på Göteborgs universitet, tillsammans med synpunkter som framkommit i kollegiala samtal med kursdeltagare på PIL:s kurser blev det angeläget att rikta fokus på deltagarperspektiv, vilket inte omfattades av utvärderingen 2015. Det övergripande syftet med studien har varit att, efter tio år av kurser i högskolepedagogik som getts av PIL, undersöka kursdeltagares erfarenheter, samt hur kurserna (företrädesvis HPE101, HPE102, HPE103) svarat på de behov och intressen som medarbetare/kollegor ger uttryck för.

Studien som omfattar perioden 2008–2018, bygger på enkäter, besvarade av 761 kursdeltagare under vårterminen 2018, samt uppföljande semistrukturerade intervjuer med 26 deltagare, genomförda vårterminen 2019. Enkätunderlaget omfattar förutom 21 frågor, även möjlighet att ge mer utvecklande kommentarer till 9 av dessa frågor, något som resulterat i ytterligare ett stort antal utsagor, per fråga ca 350 svar. De uppföljande intervjuerna består av ca 17 timmars ljudupptagning med totalt 20 deltagare. Sammantaget har studien genererat ett gediget datamaterial som förutsätter mer tid för fördjupad bearbetning.

Föreliggande rapport kan i nuläget bidra med en inblick materialet och ge exempel på några övergripande preliminära tematiker som framträtt i analysarbetet.

Nyckelord: Högskolepedagogik, högre utbildning, pedagogisk utveckling, kompetensutveckling

INLEDNING

Initiativet till föreliggande studie av utfallet gällande högskolepedagogiska kurser som ges till undervisande personal på Göteborgs universitet, har tagits av Margareta Jernås och Sylvi Vigmo. I uppdragen som kursledare respektive kurslärare, samt pedagogisk utvecklare sedan 2013 och 2008, har viktiga och kritiska frågor återkommande lyfts i kollegiala möten med kursdeltagare, vilket lett till behov av en fördjupad förståelse av de frågor som diskuteras. Enkätstudien har haft som övergripande syfte att fördjupa bilden av hur högskolepedagogisk utbildning tagits emot av undervisande lärare på Göteborgs universitet, betydelsen av högskolepedagogisk kompetens och vilka utmaningar och behov som lärare valt att lyfta till fortsatt diskussion och utveckling inom det högskolepedagogiska området.

Enkätstudiens frågor spänner över generella aspekter där Göteborgs universitet sätts i fokus såväl mer specifika frågor, där utrymme ges i flertalet frågor att utveckla svaren med kommentarer och med möjlighet att relatera till den egna disciplinen och den egna fakulteten. Enkäten innehöll 21 frågor med 9 fritextsvar och distribuerades till ca 4000 kursdeltagare som någon gång mellan vårterminen 2008 och vårterminen 2018 deltagit i PIL:s högskolepedagogiska kurs/kurser. Svarsfrekvensen motsvarar ca 20%. Förklaringar till den låga svarsfrekvensen är flera och underlaget ger inga möjligheter till fullständiga svar på frågan, mer än att ett större antal tidigare kursdeltagare har lämnat Göteborgs universitet, något som blev synligt i retur av utskick av enkäten, då e-postadressen upphört att gälla.

I rapporten anges "universitetslärare" och då avses undervisande personal. Det är dock inte enbart dessa som besvarat enkäten vilket framkommer i metoddiskussionen. Med "kön" avser vi det sociala och/eller biologiska kön som den svarande angett i enkäten (svarsalternativ var "kvinna", "man", "annat/ vill ej svara"). Några kommentarer ifrågasatte de alternativ som gavs, men tyvärr hade enkäten skickats ut.

Respondenterna kan inte uppfattas som representativa för någon specifik population på Göteborgs universitet eller någon särskild fakultet, utan slutsatserna som dras kan endast gälla de deltagare som besvarat enkäten.

BAKGRUND

Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL) bedriver sedan 2007 en omfattande högskolepedagogisk verksamhet inom Göteborgs universitet. PIL inrättades i oktober 2007 och startade sin verksamhet i januari 2008 och från och med år 2013 är Utbildningsnämnden styrande organ och fastställer årligen enhetens verksamhetsplan. Ett av PIL-enhetens uppdrag är att planera, genomföra och följa upp effekterna av universitetets behörighetsgivande utbildning i högskolepedagogik, utbildning för handledare i forskarutbildningen samt även att erbjuda andra kompetensutvecklande aktiviteter för lärare vid Göteborgs universitet. Från 2008, då den första introducerande kursen erbjöds, har utbudet utökats betydligt till att idag omfatta möjlighet till en magisterexamen i högskolepedagogik. Under tioårsperioden 2008 och 2018 har kurser utvecklats och reviderats kontinuerligt med utgångspunkt i SUHF:s rekommendationer (2005) samt för att svara mot SUHF:s reviderade rekommendationer från 2016.

På uppdrag av Utbildningsnämnden, Utbildningsvetenskap, Göteborgs universitet, har PIL:s verksamhet utvärderats 2015 av Fredrik Oldsjö, områdeskanslichef, för humaniora, juridik och samhällsvetenskap, Stockholms universitet. Huvudfrågan som belystes i utvärderingen var: *Hur svarar PIL-enhetens högskolepedagogiska verksamhet mot universitetets behov?* En central del av utvärderingen var att samla in synpunkter på PIL:s verksamhet från olika delar av Göteborgs universitet. Målsättningen var att intervjua så många representanter som var rimligt inom utredningens ram, ändå blev det en fråga om ett mycket litet urval personer. Totalt intervjuades 28 personer inom universitetet: 16 dekaner, prefekter och utbildningsansvariga, två studentrepresentanter, sex medarbetare vid PIL och fyra representanter från universitetsledning och universitetets förvaltning.

Den främsta slutsatsen som framkom i utvärderingen var att PIL:s verksamhet fungerar mycket väl och på ett ambitiöst sätt svarat mot de huvudsakliga behov ledning och kärnverksamhet har (Oldsjö, 2015). Behovet av intresset för den enkätstudie som genomfördes vårterminen 2018, samt de uppföljande intervjuerna, genomförda vårterminen 2019, ska ses mot bakgrund av Oldsjös utvärdering (2015), som saknade kursdeltagares perspektiv på samma verksamhet. De högskolepedagogiska kurserna om 15 hp på PIL-enheten följer rekommendationer som utarbetats av Sveriges universitet och högskoleförbund (SUHF) 2016 samt utifrån utbildningsnämndens uppdrag. Det övergripande målet med utbildning är att efter fullgjord utbildningen ska deltagaren visa de kunskaper, färdigheter och tillvägagångssätt som krävs för professionell undervisning i högre utbildning med utgångspunkt i högskolepedagogik, inom deltagarens ämnesområde. Dessutom formulerar SUHF (2016) ytterligare resultat som rör deltagarnas förmåga, att exempelvis problematisera studenters lärande, planera, genomföra undervisning och bedömning, utnyttja digitala resurser, interagera med studenter på ett inkluderande sätt, tillämpa relevanta nationella regler, följa värderingar av jämställdhet och internationalisering och delta i en bredare diskussion om pedagogisk utveckling.

SYFTE

Det övergripande syftet med studien har varit att, efter tio år av kurser i högskolepedagogik som getts av PIL, undersöka kursdeltagares erfarenheter, referenspunkter, samt hur kurserna (företrädesvis HPE101, HPE102, HPE103) svarat på de behov och intressen som medarbetare/kollegor ger uttryck för.

METOD

Enkät till kursdeltagare i högskolepedagogiska kurser, PIL-enheten VT 2008–VT 2018

Enkätens innehåll och formulering av frågorna diskuterades först med kollegor vid PIL-enheten med syfte att identifiera och åtgärda otydligheter. Enkäten distribuerades därefter till Göteborgs universitets medarbetare som deltagit i PIL:s kurser från våren 2008 t.o.m. våren 2018. Enkätfrågorna kunde endast besvaras digitalt och via en länk i ett e-postmeddelande och besvarades mellan april-november 2018. Enkäten bestod av 21 frågor med fördefinierade svarsalternativ (se Bilaga 2 för enkät i sin helhet). Nedan introduceras frågorna uppdelade för att underlätta en överblick. Ungefär hälften av respondenterna, ca 350, har valt att i fritext avge personliga/specifika/konkreta kommentarer. Dessa kommentarer utgör ett omfattningsrikt material som endast delvis introduceras i denna rapport. Datamängden från enkäten och intervjuerna möjliggör statistiska analyser, frisvaren ger möjlighet att genomföra tematisk innehållsanalys (Braun & Clarke, 2006) och intervjuerna ger, efter transkription, insikter i fördjupade resonemang i några följdfrågor. Även här kan tematisk innehållsanalys tillämpas för att identifiera och peka på angelägna och ibland kritiska frågor, intressen och behov som kommer till uttryck.

Frågorna 1–5, berör vissa bakgrundsfaktorer, kopplade till fakultetstillhörighet, antal poäng i högskolepedagogik, omfattning av och fokus för huvudsaklig undervisning i det egna ämnesområdet/den egna disciplinen. Frågorna 7–10 undersöker upplevelser och uppfattningar av egen kompetensutveckling inom det högskolepedagogiska området, relevans av området som sådant, samt upplevelser av förändring efter deltagande i kurs/er relativt den egna undervisningen. Frågorna om relevans och förändring i egen verksamhet erbjuder båda utrymme för mer utvecklade resonemang och synpunkter i ett frisvar. Fråga 12 efterfrågar konkreta exempel, i fritext, på genomförande av egna förändringar efter deltagande i högskolepedagogisk/a kurs/er. Frågorna 13–16 utforskar aspekter av motivation relativt högskolepedagogisk utbildning och om intresse väckts för pedagogiska och didaktiska frågor.

I frågorna 17–18 ges tillfälle att analysera respondenternas erfarenheter av den högskolepedagogiska utbildningen och vilka teoretiska och didaktiska redskap som beskrivs och diskuteras i deras frisvar. Fråga 19 undersöker betydelsen av högskolepedagogisk utbildning på Göteborgs universitet, medan fråga 20 efterfrågar kursdeltagares eventuella kommunikation och spridning av text inom det högskolepedagogiska området. Enkäten avslutas med fråga 21, knutet till erfarenheter, behov och intressen av högskolepedagogik och ger en sista möjlighet att bidra med andra kommentarer och synpunkter än de som efterfrågats i enkäten.

Enkäten avslutades med en fråga om intresse av att medverka i intervju med fördjupade frågor om högskolepedagogisk utbildning (85 respondenter svarade ja under våren 2018. Kontakt återupptogs under höstterminen 2018 för planering av genomförande av intervjuerna. Ett 40-tal svarade ja. Intervjustudiens genomförande kom slutligen att omfatta 26 medarbetares/kollegors medverkan under vårterminen 2019. Bortfallet angavs till största del bero på arbetsbelastning och mycket begränsat tidsutrymme för att kunna delta.

Bortfall

Bortfallet, det vill säga de respondenter som inte svarat på enkäten eller de som avstått från att svara på en viss fråga har inte inkluderats i redovisning av resultat på respektive fråga. Därmed kommer det totala antalet svarande att variera mellan de olika frågorna.

Webropol

Enkäten distribuerades via enkätverktyget Webropol, som tillhandahålls av Göteborgs universitet, och användes för konstruktion, distribution och sammanställning av enkätens resultat.

RESULTAT

Resultatdelen är uppbyggd på så sätt att den följer enkätsvarens ordning (se bilaga 2). Varje avsnitt inleds med en tabell med kort åtföljande förklaring. I vissa fall förekommer exempel på fritextsvar. Därefter följer ett särskilt avsnitt med en närmare analys och jämförelse mellan lektorer och doktorander i studien med syfte att undersöka om det finns likheter och/eller skillnader vad gäller erfarenheter av och synpunkter på högskolepedagogisk utbildning. Anledningen är att de båda representerar en särställning inom lärarhierarkin genom att de är kontrasterande, lektorerna är generellt de som är de mest erfarna lärarna och doktoranderna är den tjänstegrupp som är minst erfarna lärare. Tillgängliga data från enkätfrågorna, med givna svarsalternativ såväl som möjligheter till frisvar, kan möjliggöra flera perspektiv på angelägna frågor för fortsatt utveckling av högskolepedagogisk utbildning vid Göteborgs universitet.

I rapporten används några belysande exempel, dels för att ge en indikation om vilka möjligheter till statistisk analys som enkätunderlaget möjliggör utifrån olika frågeställningar, dels för att genom några exempel illustrera några av de mest förekommande tematikerna som framträtt i analysarbetet av fritextsvar.

Analys av transkriptioner av intervjuer genomförda under vårterminen 2019 förutsätter extra arbetstid, vilket inte kunnat genomföras i nuläget.

Några bakgrundsfaktorer:

Svarsfrekvensen bland deltagande respondenter relativt universitets åtta fakulteter redovisas i Tabell 1. Enkäten besvarades av totalt 761 medarbetare från åtta fakulteter: Handelshögskolan, Humanistiska, IT-, Konstnärliga, Naturvetenskapliga, Sahlgrenska akademien, Samhällsvetenskapliga samt Utbildningsvetenskapliga fakulteten. Därutöver har fem medarbetare från universitetsbiblioteket svarat på enkäten, då den även skickades till UB.

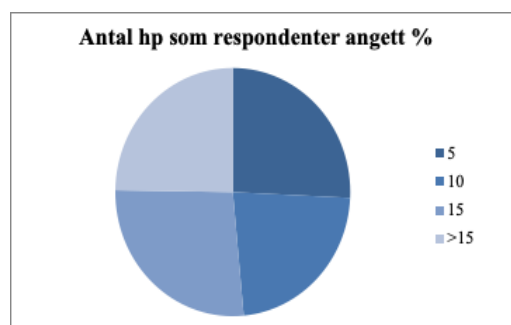
De 22 kollegor/medarbetare som ej angivit någon fakultetstillhörighet kommer från exempelvis, Högskolan Väst, Gemensamma förvaltningen, VG-regionen, Chalmers m fl.

Tabell 1. Deltagarna i enkätstudien fördelade efter fakultetstillhörighet och kön, n=761.

Fakultet	Man		Kvinna		Annat kön		Totalt	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Handelshögskolan	36	64	20	36			56	7
Humanistisk	33	39	51	60	1	1	85	11
IT	6	50	6	50			12	2
Konstnärlig	20	43	24	51	3	6	47	6
Naturvetenskapliga	48	61	30	38	1	1	79	10
Sahlgrenska akademien	105	39	165	61	2	1	272	36
Samhällsvetenskapliga	44	41	61	57	2	2	107	14
Utbildningsvetenskapliga	7	9	66	86	3	4	76	10
Universitetsbiblioteket	1	20	4	80			5	1
Ej angivit fakultet	7	32	15	68			22	3
TOTALT	307	40	442	58	12	2	761	100

Fråga 4. Hur många högskolepoäng i högskolepedagogik har du?

För att få en fördjupad bild av hur många som gått de tre behörighetsgivande kurserna (15 hp) efterfrågades detta och deltagarnas svar fördelades enligt följande: 26% har 5 hp, 23% har 10 hp, 27% har 15 hp och 25% har fler än 15 hp. Figur 1 redovisar denna fördelning mellan kurserna, vilken visar på en relativt jämn fördelning mellan de fyra alternativen.

Figur 1. Studiens deltagare uppdelade efter antal högskolepoäng (hp) angett i procent, n= 760. Där 26% har 5 hp, 23% har 10 hp, 27% har 15 hp och 25% har fler än 15 hp i högskolepedagogik

Fråga 5: Hur omfattande är din sammanlagda undervisningserfarenhet?

Den sammanlagda undervisningserfarenheten bland respondenterna redovisas i tabell 2, med svarsalternativ omfattande olika perioder i tid räknat. Majoriteten av respondenterna har undervisat mer än fem år.

Tabell 2. Undervisningserfarenhet, uttryckt i antal och procent, n=759.

Sammanlagd undervisningserfarenhet	antal	procent
Mindre än fem års undervisning	251	33%
Mellan fem och 10 års undervisning	206	27%
Mer än 10 års undervisning	302	40%

År 2014 beslutade rektor att samtliga doktorander antagna vid Göteborgs universitet ska gå högskolepedagogik 1, baskurs (HPE101) varför denna anställningsform ökat markant i kursen sedan beslutet togs. Denna förändring i obligatorium för doktorander avspeglas tydligt i enkätmaterialiet. I tabell 3 redovisas olika tjänstekategorier och hur antalet doktorander ökat markant efter beslutet, från åtta kursdeltagare till 104. För de flesta doktorander räknas den första högskolepedagogiska kursen, HPE101, in i deras kommande doktorsexamen.

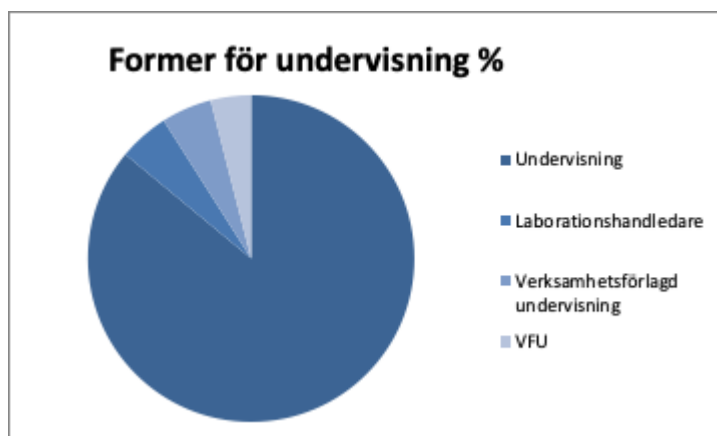
Tabell 3. Studiens deltagare uppdelad efter anställningsform, n=761

Anställning	Antal	%	Före 2014 antal	Före 2014 %	Efter 2014 antal	Efter 2014 %
Lektor / biträdande / vikarierande	274	36	99	43	175	33
Annan	209	27	81	35	130	24
Doktorand	113	15	8	3	104	20
Adjunkt	87	12	18	8	69	13
Postdoc	46	6	9	4	37	7
Professor	32	4	16	7	16	3
Totalt	761	100	231	100	531	100

Fråga 6. Vad består din undervisning av till största del?

En övervägande majoritet (86%) av personerna i studien redovisar att deras tjänstgöring karaktäriseras av huvudsakligen undervisning (föreläsningar, seminarier, workshops, handledning mm), vilket redovisas i figur 2.

De som angett i fritextsvar att deras nuvarande undervisning består av ”övrigt” kommenterar att det bl.a. är internationella workshops, ledningsuppdrag, planering/ledning av kurser samt att de saknar undervisningsuppdrag.

Figur 2. Deltagarna anger vad deras undervisning till största delen består av, n=759. Där 86% anger undervisning (föreläsningar, seminarier, workshops, handledning mm), 5% laborationshandledare, 4% verksamhetsförlagd undervisning och 5% övrigt.

Kunskaper och färdigheter inom det högskolepedagogiska området

I följande avsnitt redovisas respondenternas upplevelser och uppfattningar av den egna kompetensutvecklingen inom högskolepedagogiska området, relevans av området som sådant, samt både upplevelser av förändring och konkreta exempel efter deltagande i kurs relativt den egna undervisningen.

Fråga 7. Efter att du gått kurs/er på PIL, i vilken utsträckning upplever du att du utvecklat pedagogiska kunskaper för din undervisning?

Fördelningen av deltagarnas upplevelser av utveckling av pedagogiska kunskaper efter de högskolepedagogiska kurserna redovisas i tabell 4.

Av dem som angett att efter de gått högskolepedagogiska kurser har de i mycket liten eller ganska liten utsträckning utvecklat pedagogiska kunskaper för sin undervisning, så har 22 respondenter en lärarutbildning (3%) och 36 respondenter (5%) saknar undervisningsuppdrag. De som har en lärarexamen återkommer i hela materialet till sina

kompetenser inom området, både i betydelsen att man upplever högskolepedagogisk utbildning som onödig, såväl som att den bidragit till nya perspektiv.

Kollegorna i studien som svarar på upplevelsen av utveckling av pedagogiska kunskaper redovisar en jämn fördelning mellan alternativen mycket liten/liten och ganska stor/mycket stor utsträckning.

Tabell 4. Upplevelse av förändrad högskolepedagogisk kompetens efter genomgångna HPE-kurser, n=756

Utvecklat pedagogiska kunskaper i undervisning	antal	procent
i mycket liten utsträckning	117	15,5%
i ganska liten utsträckning	241	32%
i ganska stor utsträckning	321	42%
i mycket stor utsträckning	77	10,5%

Fråga 8. Vilken relevans har högskolepedagogisk utbildning haft för din roll som universitetslärare?

På frågan om vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för rollen som universitetslärare, tabell 5, fördelas svaren relativt jämnt mellan ingen/liten relevans och stor/mycket stor relevans. Till denna fråga har 349 respondenter givit ett utvecklande frisvar.

Tabell 5. Upplevd relevans av den högskolepedagogiska utbildningen för den egna lärarrollen n=749

Vilken relevans har högskolepedagogisk utbildning för din roll som universitetslärare	antal	procent
Ingen relevans	68	9%
Liten relevans	281	37,5%
Stor relevans	324	43%
Mycket stor relevans	77	10,5%

De 349 respondenternas kommentarer i frisvar som anser att de högskolepedagogiska kurserna har *ingen eller liten* relevans för rollen som universitetslärare har kategoriserats med en tematisk innehållsanalys enligt följande tema: Relevans, Specifikt kursrelevans, Relevant specifikt, Ingen relevans specifikt, Kollegiala samtal, Tidigare lärarutbildning / lång erfarenhet, Specifikt didaktik, Ingen relevans, Ingen kvalitet, Ospecifikt.

Dessa svar reflekterar varför man ser ingen eller liten relevans, till viss del genom att efterlysa det som kunde öka relevansen, och till viss del hänvisa till ett sammanhang med avsikten att belysa ingen eller liten relevans.

“Vore mer värdefullt med handfasta råd än teori i pedagogik” Lektor, kvinna, Sahlgrenska akademien

“Jag är inte universitetslärare utan forskare och kliniker vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset” Fysioterapeut, kvinna, Sahlgrenska akademien

“Eftersom jag har en Master of Education och jag har en lång högskolepedagogisk undervisningserfarenhet har inte kurserna gett mig direkt utvecklat mina pedagogiska kunskaper. Däremot har kurserna varit i ett stöd i reflektion och erfarenhetsutbyte pedagogiskt” Docent, kvinna, konstnärliga fakulteten

Efter att de gått kurs/er på PIL anser 401 kursdeltagare att de högskolepedagogiska kurserna har *stor eller mycket stor* relevans för rollen som universitetslärare, vilket har kategoriserats med en tematisk innehållsanalys enligt följande tema: relevans, ingen undervisning, tidigare erfarenhet, odefinierat, kritik. Största kategorin varför man ansåg att högskolepedagogisk utbildning var relevant för det egna uppdraget exemplifieras med följande:

“Jättebra att mötas över disciplinränsen mm har så mycket att lära av varann!” Lektor, kvinna, humanistiska fakulteten

“Ökad legitimitet, ökad kompetens, ökad självkänsla” Lektor, man, IT-fakulteten

“Kurserna fick mig att fundera över min pedagogiska vision och hur jag vill förhålla mig till undervisningen och studenterna. Den fick mig också att förstå tankarna bakom hur kursplaner formuleras i den rådande utbildningsideologin” Lektor, man, IT-fakulteten

Fråga 10. I hur hög grad har du förändrat din egen undervisning utifrån den högskolepedagogiska utbildning du gått?

Deltagarna i studien anger i hur hög grad de förändrat sin egen undervisning utifrån den högskolepedagogiska utbildningen, där 69% anger mycket liten eller liten utsträckning och 31% anger stor eller mycket stor utsträckning.

Innehållsanalys av frisvar från kursdeltagare som angett att de förändrat sin egen undervisning i *mycket liten eller liten grad* utifrån den högskolepedagogiska utbildning

de gått har kategoriserats enligt följande tema: *Ramfaktorer, Förändring-handlingar, reflektion/ bekräftelse, kursrelaterat, erfarenhet/utbildad i pedagogik, tidsfaktor /ingen undervisning, kollegialt lärande, pedagogik/didaktik, ingen relevans, negativ kritik, positiv kritik.*

Största kategorin varför de inte förändrat eller inte förändrat sin undervisning var ”*Ramfaktorer*” som här uttrycks av följande tillsammans med exempel på negativ kritik:

“Det har inte funnits tidsmässigt utrymme att utveckla undervisning, timmarna för undervisning blir snarare färre och färre. Allt ska effektiviseras och komprimeras, inte utvecklas” Lektor, kvinna, konstnärliga fakulteten

“Undervisningen är redan rätt bra. Undervisningen är kostsamt att ändra Lektor, man, IT-fakulteten

“Alltså, en hel kurs handlar om hur man reviderar en kursplan och fokuserar på ren pseudovetenskap som Blooms taxonomi. Ni hade lika gärna kunnat ta dit en själavårdare eller någon som ägnar sig åt horoskop” Forskare, man, samhällsvetenskapliga fakulteten

I hela materialet finns en grupp på 11 respondenter som genomgående ger negativa svar där låg/ingen kvalitet på PIL:s kurser står i fokus, vilket uttrycks i varierande formuleringar likt den ovanstående.

Innehållsanalys av svaren från respondenter som angett de förändrat sin egen undervisning i stor eller i mycket stor grad utifrån den högskolepedagogiska utbildning de gått, har kategoriserats enligt följande tema: *Reflektion pedagogisk utveckling, ny kollega och ramfaktorer.*

Största kategorin knöts till vad förändringen medfört ”*Reflektionen kring pedagogisk utveckling*” som här uttrycks av följande exempel:

“Annat tankesätt efter utbildning” Lektor, kvinna, Sahlgrenska akademien

“Jag fick syn på ett metodarbete som jag fick hjälp att både utveckla och synliggöra ytterligare” Lektor, annat kön, konstnärliga fakulteten

Fråga 13. Vad har motiverat dig att gå högskolepedagogisk utbildning?

Respondenternas motivering för att gå den högskolepedagogiska utbildningen besvarades med flera alternativ där majoriteten anger att det är arbetsgivarens formella krav respektive docentmeritering. Övriga alternativ för att gå utbildningen; utvecklas som universitetslärare, intresse, möjlighet att bli invald i pedagogisk akademi (eller liknande) eller något annat.

14. Har den högskolepedagogiska utbildningen medfört ett ökat intresse hos dig för pedagogiska frågor?

På fråga 14, om högskolepedagogisk utbildning har medfört ett ökat intresse för pedagogiska frågor, svarar 53% av respondenterna i mycket liten eller liten utsträckning och 47% svarar att intresset ökat i stor eller mycket stor utsträckning.

15. Har den högskolepedagogiska utbildningen medfört ett ökat intresse hos dig för didaktiska frågor?

På fråga 15, om utbildningen medfört ett ökat intresse för didaktiska frågor svarar 56% av respondenter i mycket liten eller liten utsträckning och 44% svarar att intresset ökat i stor eller mycket stor utsträckning.

Kommentarer till fråga 14 & 15

Tematisk analys av fritextsvar till fråga 14 och 15 redogör först för vilka utsagor som redovisats i relation till att den högskolepedagogiska utbildningen medfört mycket litet eller litet ökat intresse för didaktiska och eller pedagogiska frågor. Resultat av analys av utsagorna har tematiserats enligt följande: det största temat beskrev ett oförändrat intresse, det vill säga med hänvisning till att man redan är intresserad, intresse för mer didaktik, tid som begränsande faktor samt både negativ och positiv kritik.

Följande redovisar respondenternas utsagor som svar på varför man inte intresserat sig för pedagogiska och eller didaktiska frågor.

“Jag är och har alltid varit intresserad av både pedagogik och didaktik. Det medförde att jag inte lärde mig något nytt på kursen i högskolepedagogik” Projektanställd forskare, kvinna, ej angivit fakultet

”Jag är inte intresserad av meta-nivån” Lektor, man, humanistiska fakulteten

“Herregud, jag fick googla didaktik, så jag kanske inte har lärt mig så mycket ändå.” Lektor, kvinna, samhällsvetenskapliga fakulteten

“Det didaktiska inslaget är enligt min åsikt viktigt och behandlades i för liten utsträckning när jag gick kurserna” Utbildningshandläggare, man, konstnärliga fakulteten

Innehållsanalys av svaren från kursdeltagare som angett att den högskolepedagogiska utbildningen medfört stort eller mycket stort intresse för didaktiska och eller pedagogiska frågor, har tematiserats huvudsakligen enligt följande: mer reflektion och mer didaktik. Deltagarnas utsagor redovisar svar på intresse för pedagogiska och eller didaktiska frågor. Det största temat gav uttryck varför utbildningen medfört ett ökat intresse, lett till mer reflektion och kan exemplifieras med följande utsagor:

“Utbildningen har hjälpt mig att organisera mitt arbete på ett nytt och mer effektivt sätt. Utvecklat ett mer lustfyllt och insiktsfullt förhållningssätt kring pedagogiska frågor” Adjunkt, man, konstnärliga fakulteten

*“Kursen fick mig att fundera mycket på vad som definierar en bra lärare, vilket upp-
lägg på undervisning som fungerar för mig när jag ska lära mig något, osv.”* Doktorand, kvinna, naturvetenskapliga fakulteten

*“Det är roligt och ansvarsfullt att få vara lärare på universitet - högskolepedagogisk
utbildning, utveckling och diskussion behövs!”* Lektor, kvinna, utbildningsvetenskap-
liga fakulteten

***Erfarenheter från den högskolepedagogiska utbildningen; vilka teore-
tiska och didaktiska redskap beskrivs och diskuteras (fråga 17 & 18).***

De tematiker som framträder i analys av vilka teoretiska redskap som den högskolepe-
dagogiska utbildningen bidragit med i undervisningen, utgår från svar från 353 respon-
denter. Flertalet utsagor relaterar till att man utvecklat teoretiska perspektiv och reflek-
terat över lärande, det egna och studenters. Den områdesspecifika kursen (HPE102) har
bidragit med kunskaper om konstruktiv länkning och kursplanerevidering. Kritiska ut-
sagor pekar ut att man inte lärt sig några teoretiska redskap, att kurserna borde vara
mer inriktade på didaktik och att kvaliteten inte är tillfredsställande. Kunskap om juri-
diska aspekter och insikter i högskolepedagogik är andra tematiker.

“En massa vänsterflum” Doktorand, man, humanistiska fakulteten

“Kunskap om det juridiska ramverket, redskap om hur en kursplan ska skrivas” Lek-
tor, kvinna, humanistiska fakulteten

*“Att jag inte kan lära studenten något utan att studenten själv måste lära sig, men att
jag kan underlätta detta lärande”* Forskare, kvinna, Sahlgrenska akademien

“Examination, digitala verktyg, feedback modeller mm” Forskare, kvinna, Sahlgrenska
akademien

Resultaten från vilka didaktiska redskap kursdeltagarna anger att den högskolepedago-
giska utbildningen bidragit med redovisas med tematisk analys där några exempel på
utsagor kan ge en inblick i materialet. Antal respondenter på frågan var 340. De tre te-
matiker som framträder i analysen fokuserar på olika metoder i undervisningen och re-
sonemang om organisering av egen undervisning. Det finns även mer kritiska utsagor
om att man inte fått några didaktiska redskap då kvalitén på kurserna är låg. Respon-
denter beskriver även ett mer utvecklat förhållningssätt och en ökad medvetenhet kring
undervisning. I materialet framkommer tydligt ett behov av mer didaktiska inslag.

*“Vet inte om jag kan kalla det redskap riktigt... men i alla fall en mer genomtänkt
struktur kring didaktiska frågor som vad, varför, hur och för vem”* Lektor, kvinna,
Sahlgrenska akademien

*“Här kanske ett exempel är hur man bemöter motivationen, eller bristande sådan, hos
studenterna”* Lektor, kvinna, naturvetenskapliga fakulteten

“Förståelse för hur tekniska verktyg kan användas vilket gör tröskeln till att använda dem lägre (och en medvetenhet varför det ibland är bra att inte integrera dem i kurser)” Lektor, kvinna, handelshögskolan

19. Vilken betydelse har högskolepedagogisk utbildning för utveckling av högre utbildning på Göteborgs universitet?

Majoriteten av deltagarna i studien (67%) svarar att den högskolepedagogiska utbildningen har stor eller mycket stor betydelse för utvecklingen av högre utbildning på Göteborgs universitet (tabell 6).

Tabell 6. Upplevelse om HPE-kursernas betydelse för den högskolepedagogiska utvecklingen vid universitetet, n=735

Vilken betydelse den högskolepedagogisk utbildning har för utveckling av högre utbildning på Göteborgs universitet	antal	procent
Ingen betydelse	54	7%
Liten betydelse	189	26%
Stor betydelse	370	50%
Mycket stor betydelse	122	17%

Fråga 20. Har högskolepedagogisk utbildning bidragit till att du publicerat någon text och/eller deltagit i en konferens med högskolepedagogiskt innehåll?

Ytterligare en relevant fråga i sammanhanget handlade om den högskolepedagogiska utbildningen bidragit till att respondenterna publicerat någon text och/eller deltagit i en konferens med högskolepedagogiskt innehåll, där 90% svarar att de inte publicerat något medan 10% svarar att de gjort detta.

Fråga 21. Övriga kommentarer

Enkäten avslutas med frisvar där det finns utrymme för övriga kommentarer. Innehållsanalysen av frisvaren från 150 respondenter tematiserades och några generella resultat från innehållsanalysen är:

- Bra och inspirerande kurser för kompetensutveckling
- Värdefullt med kollegiala samtal och erfarenhetsutbyte
- Låg kvalitet på PIL:s kurser
- För lite didaktik

Sammanfattningsvis fråga 8–12

8. Vilken relevans har högskolepedagogisk utbildning haft för din roll som universitetslärare?
9. Kommentarer till fråga 8.
10. I hur hög grad har du förändrat din egen undervisning utifrån den högskolepedagogiska utbildning du gått?
11. Kommentarer till fråga 10.
12. Vad har du förändrat i din egen undervisning utifrån erfarenheter från den högskolepedagogiska utbildning du gått? Ge exempel.

Bland deltagare som besvarat frågan om vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för rollen som universitetslärare (281 svar, 37,5%) och angett den som liten, finns en mindre grupp som har lite eller ingen undervisning alls. Detta relateras till att respondenten exempelvis ännu inte blivit involverad i undervisning eller att de haft undervisning men numera har forskning i sin tjänst, eller annat uppdrag som är omfattande i tid. Återkommande anledning är att respondenter menar att i kurserna ligger fokus på teori, men man efterfrågar mer praktiska och handfasta råd för den egna undervisningen.

En större grupp bland respondenter är de som har en lärarutbildning sedan tidigare, som medverkar i olika läraryrken och menar att kurserna därför inte tillfört något som de inte redan visste genom sin professionsutbildning. Trots detta är det flera i den sistnämnda gruppen som svarat liten eller ingen relevans, som ändå lyfter att utbildningen har varit givande och gett perspektiv. Några av respondenterna lyfter särskilt att innehållet i kurserna saknade ämnesanpassning och baserat på egen lång erfarenhet som undervisande lärare, har inte mycket tillförts genom att gå kurser, som ökat relevansen. Trots att kurserna beskrivs i termer av liten eller ingen relevans, finns det dock flera som pekar ut att de bidragit till en känsla av att den egna pedagogiska kompetensen stärkts. En mycket liten procentuellt sätt, men återkommande kritisk grupp, beskriver kurserna i termer av dålig kvalitet och eftersom de är så generella, kan ingen bli hjälpt av att gå dem.

Den majoritet av respondenter som ger uttryck för att kurser i högskolepedagogik haft stor eller mycket stor relevans för den egna rollen som universitetslärare, beskriver detta i termer av att kurserna bidragit till utveckling och ökat formell kompetens. Kursutveckling, reflektion har lett till att man stärkts i sitt uppdrag, blivit inspirerad, fått större självförtroende och känner därigenom en ökad trygghet i läraruppdraget. Relevansen uttrycks även som ökade kunskaper vad gäller bedömning, kursplanens funktion som ett juridiskt och pedagogiskt dokument, utveckling av undervisningsteknik och utformning av föreläsningar, nya erfarenheter, som av en del länkas till ökad insikt generellt om läraruppdraget. I sammanhanget nämns även det kollegiala erfarenhetsutbytet.

På frågan om i hur hög grad de förändrat sin egen undervisning utifrån den högskolepedagogiska utbildningen (524 svar, 69%) svarar en majoritet av respondenterna att de har förändrat sin undervisning i liten eller mycket liten utsträckning. Möjligheten att kommentera har tagits av knappt hälften av respondenterna och visar en stor spridning i den tematik som kommer fram i analysen. Den bild som framträder visar deltagare som ännu inte har börjat undervisa och därmed i princip inte har några möjligheter att ändra undervisning, en del har precis gått en kurs och inte hunnit förändra något, medan andra inte ser sig ha tid för förändring. Brist på tid lyfts av flera, som orsak till liten eller mycket liten förändring av den egna undervisningen.

Flera nämner att kurserna ändå varit värdefulla eftersom de gett möjlighet att samtala med andra kollegor om undervisning. Andra hänvisar till att den egna undervisningen fungerar bra, något som återkommande utfall av deras kursutvärderingar visar, och därför är det inte relevant att förändra. Den tematik som ger mest uttryck för negativa kommentarer knyts i stor utsträckning till det didaktiska området. Eftersom didaktik inte framträdde i kurserna som förväntades och/eller önskades, har de inte heller lett förändring i den egna undervisningen. Andra lyfte överlappningar mellan kurserna, att kurserna snarare fokuserade på kursansvar och/eller föreläsning, och därför upplevdes mycket liten relevans för att förändra något. Det finns även kommentarer om att kurserna mer verkar rikta sig till oerfaren personal som saknar beteende- och samhällsvetenskaplig utbildning och flera respondenter från dessa ämnesområden pekade på denna problematik.

Mindre än en tredjedel av alla respondenter (229 svar, 30%) svarar att de förändrat sin egen undervisning i stor eller mycket stor utsträckning med utgångspunkt i genomgångna högskolepedagogiska kurser. Ett återkommande tema som nämns är nya, förändrade och andra perspektiv på den egna undervisningen som bidragande orsak till förändringen. Genom kurserna har respondenter utvecklat kunskaper om och fått perspektiv på konstruktiv länkning, nya koncept inom högskolepedagogik, fått syn på metodarbete, lärt sig blended learning och prövat andra undervisningsformer, design av bedömning, och tillämpning av tekniker. Respondenterna har utvecklat sina vyer, ökat förståelse av undervisning, Kollegialt erfarenhetsutbyte är ett återkommande perspektiv, tillsammans med ett mer studentcentrerat lärande med ökat inslag av interaktiva moment.

Cirka hälften av alla respondenter har i mer konkreta termer kommenterat vad de förändrat i den egna undervisningen utifrån erfarenheter från den högskolepedagogiska utbildningen (375 svar, 49%). Dessa representerar en mångfald av olika exempel, varav några redovisas här utifrån den tematiska analysen. Flera utsagor beskriver aktiviteter som knyts till förändringar där man utvecklat stöd till kursguider, kursplaneutveckling, förbättrad kursdesign, fördjupat arbete med bedömningskriterier, och förändrat examinationsformer. Andra beskriver hur man alltmer varierar studenternas villkor för lärande och minskat på ren katederundervisning med syfte att variera och öka utrymme för studenters diskussion.

Mycket fokus läggs på studentens perspektiv i termer av att arbeta mer med återkoppling till och från studenter, ökade studentaktiviteter genom att ha mer grupparbeten och ge tid för diskussioner, samt ge studenter själva ett ökat och uttalat ansvar för sitt lärande. Några ger exempel på en mer digitaliserad undervisning där inspelade föreläsningar blivit ett nytt inslag. Flera respondenter har utvecklat mer strukturerade sätt att planera sin undervisning, och använder nu fler och olika metoder. En del svarar att de inte förändrat så mycket ännu, men reflekterar över att de fått nya perspektiv som lett till andra tankar och känner sig stärkta i sin roll som undervisande lärare. Genom att öka sitt självförtroende som lärare, menar några att detta även bidragit till bättre interaktion med studenterna.

Respons från lektorer och doktorander i studien

I denna del fokuseras resultatet på variablerna ”*de respondenter som innehar lektor- eller doktorandtjänstgöring*” i relation till hur PIL-enhetens högskolepedagogiska verksamhet svarat mot de behov och intressen som de ger uttryck för. Då lektorerna i regel är den tjänstgöringsgrupp som generellt sett är de mest erfarna lärarna och doktoranderna de minst erfarna, är syftet att synliggöra *styrkor och svagheter* i de högskolepedagogiska kurserna utifrån dessa variabler.

Bilaga 4 innehåller bakgrundsinformation om dessa respondenter.

Skillnader som framkommer gällande undervisningserfarenhet och antal genomförda högskolepedagogiska kurser:

Lektorerna angav den egna undervisningserfarenheten: angivet i år, där 5% har mindre än 5 år, 42% mellan 5–10 år och 53% har mer än 10 års undervisningserfarenhet. Lektorerna redovisade antalet högskolepoäng i högskolepedagogik enligt följande; 8% har gått en kurs (5hp), 15% har gått två kurser (10 hp), 34% har gått tre kurser, dvs 10 veckor (15 hp) och 43% har gått fler än 10 veckors högskolepedagogisk utbildning.

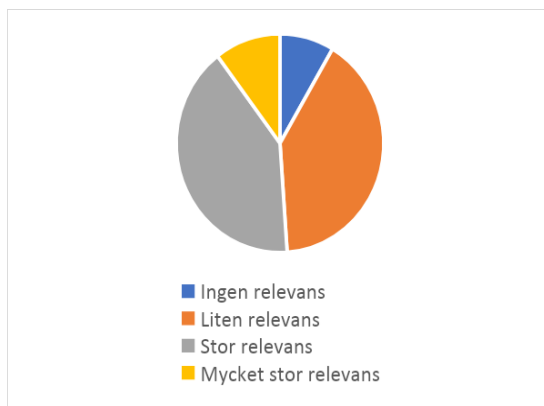
Doktorandernas sammanlagda undervisningserfarenhet, angivet i år, var:

78% har mindre än 5 år, 16% mellan 5–10 år och 6% har mer än 10 års undervisningserfarenhet.

Doktoranderna redovisade antalet högskolepoäng i högskolepedagogik enligt följande; 71% har gått en kurs (5 hp), 27% har gått två kurser (10 hp), 9% har gått tre kurser, dvs 10 veckor (15 hp) och 5% har gått fler än 10 veckors högskolepedagogisk utbildning

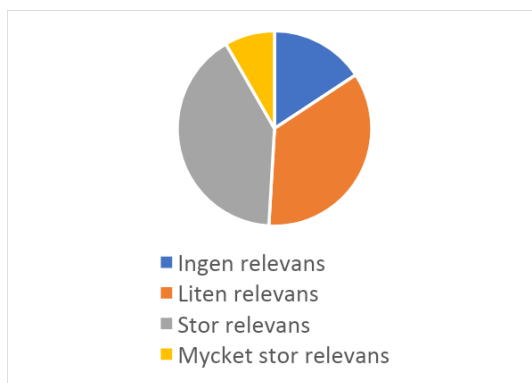
Efter genomförd kurs/er på PIL, upplever 51% av lektorerna att de utvecklat mycket lite eller ganska lite pedagogiska kunskaper för sin undervisning och 49% anser de har utvecklat pedagogiska kunskaper för sin undervisning i stor eller mycket stor utsträckning. Motsvarande resultat för doktoranderna var: 56% av doktoranderna upplever att de utvecklat mycket lite eller ganska lite pedagogiska kunskaper för sin undervisning och 44% anser de har utvecklat pedagogiska kunskaper för sin undervisning i stor eller mycket stor utsträckning.

På frågan om vilken relevans lektorer anser att högskolepedagogisk utbildning har för rollen som universitetslärare, svarade 8% ingen relevans, 41 % liten relevans, medan 41% svarade att högskolepedagogisk utbildning har stor och 10% svarade mycket stor relevans i rollen som universitetslärare (Figur 3).

Figur 3. Lektorers upplevelse av relevansen av deras högskolepedagogiska utbildning för deras yrkesroll, n=274. Där 8% svarade ingen relevans, 41 % svarade liten relevans och 41% svarade stor och 10% svarade mycket stor relevans.

Motsvarande resultat för doktoranderna var: 16% svarade att den har ingen och 35% svarade liten relevans, medan 41% svarade att högskolepedagogisk utbildning har stor och 8% mycket stor relevans för rollen som universitetslärare (Figur 4).

Figur 4. Doktoranders upplevelse av relevansen av deras högskolepedagogiska utbildning för deras yrkesroll, n=112. doktorander. Där 16% svarade ingen och 35% liten medan 41% svarade stor och 8% svarade mycket stor relevans

På frågan om i hur hög grad lektorena har förändrat sin egen undervisning utifrån den högskolepedagogiska utbildning de genomfört, svarade 72% att de förändrat mycket lite eller liten grad och 27% angav att de hade förändrat undervisningen i stor eller mycket stor grad. Motsvarande resultat för doktoranderna var: 80% svarade att de förändrat mycket lite eller liten grad och 20% angav att de hade förändrat undervisningen i stor eller mycket stor grad.

Genom en tematisk innehållsanalys har materialet kategoriserats från lektorerna som angett att de förändrat sin egen undervisning *i mycket liten eller liten grad* utifrån den högskolepedagogiska utbildning de gått. Största kategorin var "Ramfaktorer" som här uttrycks av följande exempel:

"Kursförändringar är en "stor skuta" att vända, men kunskapen finns med i diskussioner om förändring" Lektor, kvinna, Sahlgrenska akademien

De lektorer som angett varför de förändrat sin egen undervisning *i stor eller mycket stor grad* utifrån den högskolepedagogiska utbildning var den största kategorin utifrån innehållsanalysen "Reflektionen kring pedagogisk utveckling" som här uttrycks av följande exempel:

"Det har inte varit några omvälvande förändringar, utan handlar mer om att uppmärksamma och reflektera kring den egna undervisningen och försöka göra väl avvägda didaktiska val" Lektor, man, humanistiska fakulteten

För doktoranderna som angett varför de förändrat sin egen undervisning *i mycket liten eller liten grad* utifrån den högskolepedagogiska utbildning de gått medförde innehållsanalysen att största kategorin var "Ramfaktorer" som här uttrycks av följande exempel:

"Förutsättningarna för att göra större förändringar finns inte riktigt. Men jag kan också känna att jag fått på fötterna för att mycket av det jag/vi gör faktiskt är bra och vettigt. Jag har fått en större förståelse för konstruktiv länkning och hur allt bör hänga ihop för att på bästa sätt skapa ett lärande" Doktorand, kvinna, Sahlgrenska akademien

På frågan om vilken betydelse lektorer anser att högskolepedagogisk utbildning har för utveckling av högre utbildning på Göteborgs universitet, svarar 60% att den har stor eller mycket stor betydelse och 40% svarar att den har ingen eller liten betydelse. På samma fråga svarar 65% av doktoranderna att den har stor eller mycket stor betydelse och 34% svarar att den har ingen eller liten betydelse.

DISKUSSION

Tre teman som återkommer i positiva termer i kursdeltagarnas svar, oavsett om de anser att kurserna varit givande eller inte är: ämnes/områdesspecifika högskolepedagogiska kurser, kollegor med lärarutbildning och/eller lång undervisningserfarenhet samt vikten av kollegiala samtal och erfarenhetsutbyte.

Ämnes/områdesspecifika högskolepedagogiska kurser

Utifrån SUHF:s rekommendationer gällande högskolepedagogisk utbildning ska deltagaren efter avslutad utbildning bl. a kunna diskutera och problematisera studenters lärande inom det egna ämnesområdet utifrån utbildningsvetenskaplig och/eller ämnesdidaktisk forskning med relevans för undervisning i högskolan. Högskolepedagogiken i Sverige har haft en tydlig strömning mot ämnesdidaktik och ämnesdidaktisk forskning enligt Oldsjö (2015), som kommenterar att värdet av att tala om högskolepedagogik på ett generellt plan diskuteras. Man vill hellre tala om lärande och undervisning i ett ämne eller ämnesområde. Allt fler lärosäten skapar högskolepedagogiska kurser som riktar sig till lärare bara inom en viss fakultet eller ett visst ämnesområde (Oldsjö s.11, 2015). Från deltagarnas svar i enkäten betonas vikten av det relevanta i de ämnes/områdesspecifika i samtliga frågor med möjlighet till frisvar, dvs fråga 11, 12, 16, 17 och 18.

Här redovisas några konkreta exempel på kommentarer av mer generell karaktär gällande erfarenheter från de områdesspecifika kurserna:

”Jag tycker inte att kurserna har givit mig så mycket rent didaktiskt. Däremot har jag fått med mig en hel del gällande min roll som forskningshandledare, från kursen HPE201” Forskare, man, Sahlgrenska akademien

” HPE102 = höggradigt relevant, kontextuell undervisning, studenter, våra frågor” Professor, man, naturvetenskapliga fakulteten

”Jag upplevde det som att HPE101 gav tillfälle till reflektion kring undervisning, men jag saknar pedagogisk utbildning” Doktorand, man, naturvetenskapliga fakulteten

”Det som jag kan har jag lärt mig genom ganska vittgående självstudier av högskolepedagogisk litteratur som är relevant för just mitt ämne” Lektor, kvinna, humanistiska fakulteten

I analys av respondenternas svar, kvantitativt såväl som kvalitativt, framträder ett tydligt behov och intresse av fördjupade högskolepedagogiska kunskaper som knyts till det egna ämnesområdet. Ämnestillhörigheten uttrycks som den naturliga referenspunkten för många respondenter.

Kollegor med lärarutbildning och/eller lång undervisningserfarenhet

Kravet på obligatorisk högskolepedagogisk utbildning kan innebära problem för deltagare med en tidigare lärarutbildning eller de som sedan länge bedrivit undervisning och som anser sig vara bra på detta men måste gå utbildningen för att få fortsätta (Oldsjö 2015). Betydelsen av de högskolepedagogiska kurserna för deltagarna i studien som har en lärarutbildning/examen och/eller lång undervisningserfarenhet visas här i kommentarer av mer generell karaktär:

” Jag har lärarlegitimation och har 18 års undervisningserfarenhet, ungdomar. Detta har gjort att jag inte har känt att de pedagogiska kunskaperna inte har utvecklats, snarare frustration över att jag med många HP i pedagogik ändå tvingades gå kursen. HPE102 däremot var ok innehållsmässigt eftersom det berörde det jag arbetar med mer” Adjunkt, kvinna, utbildningsvetenskapliga fakulteten

” De kom in sent i min karriär och även om jag fann mkt matnyttigt hade jag redan i ganska stor utsträckning definierat min lärarroll” Lektor, man, humanistiska fakulteten

” Min undervisning är så nischad, i ett extremt ämne, färdighetsträning är en stor del av det. Kurserna jag gått är inte avpassade för det. Men jag uppskattade dem likafullt mycket, om ändå inte så relaterat till mitt faktiska jobb på universitetet.” Lektor, kvinna, konstnärliga fakulteten

” Jag har lärarutbildning som grundutbildning på 5 år och det överskuggar betydelsen av de 20 hp högskolepedagogik jag läst” Lektor, kvinna, utbildningsvetenskapliga fakulteten

”Hade didaktisk/pedagogisk utbildning sedan tidigare. Hade jag inte haft det hade mitt svar blivit annorlunda.” Professor, kvinna, naturvetenskapliga fakulteten

”Upplever man har olika behov beroende på den undervisning man jobbar med, hade undervisat i många år, bidrog inte till någon större förändring i min pedagogiska struktur.” Annan anställning, man, Sahlgrenska akademien

” Då min grund är gymnasie- och grundskolelärare så tycker jag inte att kursen bidrog till någon större breddning kring didaktiska eller pedagogiska frågor.” Adjunkt, annat kön, adjunkt, konstnärliga fakulteten

Utsagorna specifikt från respondenter med pedagogisk utbildning (lärarprogram), och utbildade psykologer ger tydliga signaler om för det stora flertalet i dessa grupper, att de anser att kurserna inte bidragit med något nytt. Dock finns det en del som nämner sammanhanget, dvs högskolepedagogik och kollegiala samtal som särskilt givande. Det förefaller som om respondenter med pedagogisk utbildning, inte mött tillräckligt med nya perspektiv, ny kunskap inom högskolepedagogik

Vikten av kollegiala samtal och erfarenhetsutbyten

I PIL-enhetens verksamhetsidé betonas arbetet med ett reflexivt förhållningssätt till högskolepedagogisk utveckling: Det kollegiala samtalet står i centrum när lärare möts i de aktiviteter som enheten arrangerar, såsom kurser, seminarier, workshops, nätverksmöten och konferenser. Kollegornas erfarenheter från olika verksamheter synliggör pedagogisk mångfald, utmanar invanda förhållningssätt och prövar värdet av förändringar av existerande undervisningspraktiker. Rexling och Englund (2010) menar att lärarens pedagogiska reflektion och utveckling inte är en enskild angelägenhet utan hela lärosätets (Rexling & Englund 2010). Akademisk undervisande personal behöver möjligheter att fråga, reflektera över och diskutera sitt arbete med kollegor. Samtal mellan kollegor kan stödja akademiker att lära sig hantera och förbättra sin undervisningspraxis på flera sätt, till exempel genom kollegialt samarbete (Thomson & Trigwell, 2016).

Kollegialt lärande beskrivs som en nyckelfaktor för framgångsrik utveckling inom utbildning och det vetenskapliga stödet för effekterna framhålls som starkt. Undervisning måste utsättas för, och tåla, samma transparens och granskning som annan forskning (Handal 1999). Elmgren och Henriksson (2010) argumenterar för en institutionell dialog för pedagogisk utveckling som en väg framåt och för akademisk utveckling och förändring inom högre utbildning, finns behov av både gemensamma mål och individuell reflektion i teamarbeten (Lucas 2000). Akademiskt lärarskap kan, enligt Bolander Laksov och Scheja (2020), bäst beskrivas som ett förhållningssätt där lärare kontinuerligt och systematiskt reflekterar över, utforskar och utvecklar den egna pedagogiska praktiken och dess inverkan på studenters lärande.

”Ett akademiskt lärarskap innebär i praktiken att läraren utifrån ett undersökande förhållningssätt till undervisning och lärande samverkar med andra aktörer i undervisningen, genomför, förändrar och utvecklar undervisningen samt offentliggör sin praktik och sina erfarenheter.” (Fjellström & Wester, 2019).

För deltagarna i studien framkommer betydelsen av mötet med kollegor från den egna, men också övriga fakulteter i de högskolepedagogiska kurserna. Detta framkommer även som ett resultat i 43 kursvärderingar från tre behörighetsgivande högskolepedagogiska kurser på PIL-enheten under åren 2010 – 2018 (Synnesvedt, A. 2021). Här redovisas några kommentarer från enkätsvaren av mer generell karaktär:

” Utvecklats som lärare, ökat min formella kompetens, mycket givande träffa andra lärare på GU, lära av deras erfarenheter” Adjunkt, kvinna, Sahlgrenska akademien

” Uppskattar utrymmet för reflektion och guidning, sett stora fördelar att träffas över institutions- och fakultetsgränserna” Lektor, kvinna, naturvetenskapliga fakulteten

”Min egen undervisning är under ständig förändring, ofta i dialog med engagerade kollegor och didaktiker på min egen institution” Lektor, man, humanistiska fakulteten

” Reflektion ihop med kollegor har ökat tack vare kursen. Nämnar ofta i kollegiala samtal de kurser jag gått på PIL enheten.” Lektor, kvinna, utbildningsvetenskapliga fakulteten

UKÄ genomförde en kartläggning över lärosätena på nationell nivå där de undersökt hur dessa arbetar med pedagogisk kompetensutveckling, kollegialt lärande och andra utvecklingsfrämjande aktiviteter (UKÄ, 2019). De beskriver att många lärosäten använder sig av olika former av kollegialt lärande i sitt högskolepedagogiska utvecklingsarbete och den vanligaste typen av kollegialt lärande som beskrivs är seminarier om pedagogiska frågor [ibid]. I kartläggningen beskrevs tidsaspekten som det dominerande problemet för lärarna att delta i kompetensutvecklings- och lärandeaktiviteter.

Den kollegiala dimensionen av det akademiska lärarskapet, handlar om hur lärare i högskolan synliggör reflektioner och argument kring den egna pedagogiska praktiken i dialog med kolleger (Bolander Laksov & Scheja 2020). Det akademiska lärarskapet handlar även om högskolan som organisation och dess förmåga att skapa strukturer som genererar lärande och utveckling, till exempel genom arenor för erfarenhetsutbyte och utvecklandet av så kallade incitamentsstrukturer (Bolander Laksov & Scheja 2020).

SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

Den övergripande slutsatsen är att berörda kurser till relativt stor grad uppfyller de mål som SUHF satt, som kan ses i hur kursdeltagare i enkäten beskriver utveckling av kunskaper och färdigheter samt ett reflekterande förhållningssätt. Utifrån föreliggande material ser vi att majoriteten av respondenterna upplever att dessa tre variabler förändrats positivt i någon grad. Vidare, kurserna har ett omfångsrikt innehåll och är uppskattade av en majoritet av kursdeltagarna. Då enkätstudien omfattar tio års högskolepedagogisk kursverksamhet och deltagande lärare och doktorander representerar denna tidsrymd, kan en del av de problem som lyfts i mer negativa termer, vara helt eller delvis åtgärdade, eller kvarstå. Det gäller särskilt kritik om för mycket teori (pedagogik) och för lite didaktik, samtidigt som kurserna ligger inom ämnesområdet pedagogik. Av det tillgängliga materialet går det inte i nuläget att dra slutsatser om denna kritik kvarstår.

Undervisningsmeriter väger än så länge inte närmelsevis så tungt som forskningsmeriter vid anställning och befordran av akademisk personal. Det visar en enkätundersökning (Sveriges förenade studentkårer (2013)) bland studierektorer, prefekter, vice prefekter, programansvariga och programledare. 81 procent anser att forskning väger tyngst, medan 2 procent svarade undervisning och 17 procent att undervisning och forskning väger lika. Att vara en bra lärare uppskattas och uppmärksammas inte heller i särskilt hög utsträckning av respondenterna.

Engagemanget att delta i PIL:s kurser bland fakulteterna skiljer sig åt finner vi flera olika orsaker till. En orsak som framkommer är att fakulteterna har olika stort antal anställda som har utbyte av att gå kurserna, vilket skiljer sig åt främst mellan samhällsvetenskapliga fakulteten och Sahlgrenska akademien. Detta kan delvis bero på att vissa lärare/forskare redan anser sig besitta den högskolepedagogiska kunskapen och de obligatoriska kurserna ses mer som ett tvång för meritering och / eller anställning.

De som har pedagogisk utbildning sedan tidigare redovisar genomgående i enkäten att de högskolepedagogiska kurserna påverkat deras undervisningspraktik i mindre omfattning, vilket även framträder i fritextsvar. En annan grupp respondenter är inte involverade alls i undervisning, och hänvisar därför till att detta som anledning för att inte ha utvecklat högskolepedagogiska kunskaper.

Utvärderingen medför också att ett antal utvecklingsområden kunnat identifieras, vilkas aktualitet och relevans för framtida kurs- och verksamhetsutveckling diskuteras för fortsatt högskolepedagogisk utveckling.

Introducerade/Genomförda aktiviteter

Följande stycke redovisar aktiviteter som PIL introducerat och genomfört de senaste åren. Bredd bland workshoppar omfattar i nuläget: undervisning med Zoom, olika

möjligheter och resurser för inspelning av föreläsningar, introduktion till rummet och pedagogik för undervisning i Active Learning Classroom (ALC), ABC-metod för kursdesign, kurs- och programutveckling, konstruktion av flervalsfrågor i tentor, och öppna lärresurser (OER), och villkor för att hitta, skapa och dela dessa. Utbud av workshoppar utvecklas och ges efter olika behov som efterfrågas och vad som kan erbjudas och ställs i relation till utrymme i PIL:s befintliga budget.

För att svara upp mot intresse och behov av fler didaktiska inslag i de högskolepedagogiska kurserna, har introduktionskursen (HPE101) reviderats att innehålla fler kursuppgifter som fokuserar på prövande av olika aktiviteter i konkret undervisning. Det självständiga fördjupningsarbetet (HPE103) har tagit bort föreläsningar till förmån för mer tid för det individuella arbetet, då tid ofta lyfts som en begränsande ramfaktor. Doktorander på naturvetenskapliga fakulteten har lyft problem med teoretisk tonvikt på pedagogik i, den för dem obligatoriska introduktionskursen, och avsaknad av didaktiska inslag specifikt för den vanligt förekommande undervisningsmiljön i laboratorium. För att svara mot detta problem och de behov som uttryckts, ges numera en ämnesspecifik introduktionskurs på naturvetenskapliga fakulteten På konstnärliga fakulteten finns undervisande lärare som har mindre omfattande anställning då de huvudsakligen utövar sitt konstnärliga yrke. Denna grupp lärare har inga möjligheter att delta i de högskolepedagogiska kurserna som ges på halvfart. I samarbete med konstnärliga fakulteten utvecklades i en kortare introduktionskurs (HPE001, ej behörighetsgivande), som en pilot med inslag från tre kurser (HPE10, HPE102, HPE103).

I båda dessa alternativa kurser, samarbetar lärare i genomförandet med personal både från fakulteten och PIL. Mer öppna möjligheter till kollegialt samarbete och utveckling inom högskolepedagogik ges i form av återkommande seminarier. Dessa har under åren fokuserats på följande områden: examination med digitala verktyg, flipped classroom, och upphovsrätt och Creative Commons. Sedan hösten 2017, ges regelbundet seminarier på eftermiddagstid, i samarbete med Open University (hittills 12) med olika inbjudna forskare samt litteratur för fördjupning. Forskarna representeras av Open University, samt olika fakulteter på Göteborgs universitet.

Seminarieämnen hittills har varit:

- The Ethical Complexities of Openness
- Understanding Students' Learning as a Starting Point for Scholarship of Teaching and Learning - Improving Teaching through Scholarship
- Scholarship of Teaching and Learning – Similarities and differences in disciplines,
- The “Place” of Mobile Learning? Patterns of use, changing study habits and emerging opportunities
- The evidence base of inclusion and accessible practice: what we know and what we need to know
- Internationalisation in Teaching and Learning in Higher Education
- Open learning in the 21st century; Flexible and lifelong
- “You get what you pay for” True or false?

- What can be done to widen participation: lessons from Access scholarship
- Peer-to-peer learning in Higher Education
- Methodologies and methods in co-creation scholarship projects.

Införandet av Canvas, har på flera olika sätt bidragit till ett mer utvecklat och organiserat samarbete med verksamheter, fakulteter och såväl som individuella kollegor, där både pedagogiska designfrågor som konkreta undervisningsmoment aktualiserats för en bredare grupp.

De ljudinspelade intervjuerna, kommer att börja analyseras under vårterminen 2021.

Åtgärdsförslag

Förslag att arbeta vidare med för olika utvecklingsområden:

- *Gällande teoretiska inslag och avsaknad/efterfrågan av didaktiska inslag:* kopplingen mellan teori och praktik samt forskningsanknytning handlar främst om att genomlysna och tydliggöra dessa element i kurserna, samt även förtydliga de val och syften som ligger bakom kursernas innehåll och utformning i dessa avseenden. Här finns också anledning att ytterligare klargöra skillnaden mellan pedagogik och didaktik och utveckla och tydliggöra överbyggande kursmoment för att bättre svara mot de behov och intressen som pekas ut. Genomförs och diskuteras i olika fora vid enheten i pågående utvecklingsarbetet inför införandet av intygskurser. I fortsatt utvecklingsarbete med intygskurser kommer mer fokus att läggas på revideringar som kan svara upp mot olika behov och intressen som framkommit gällande efterfrågan av didaktiska inslag i enkäten, samt i kursutvärderingar och formativa samtal under kursers genomförande.
- *Den kollegiala dimensionen,* med erfarenhetsutbyten och samtal, av högre utbildning ligger delvis inom ramarna för PIL:s kurser och delvis på en mer strategisk nivå på universitetets fakulteter. Olika aktiviteter föreslås knytas till detta tema.

Med anledning av covid-19 pandemin vidtog Göteborgs universitet i mars 2020 åtgärder för att ställa om verksamheten till distansundervisning och distansarbete för att bidra till att bromsa smittspridningen. Undervisningen ställdes om från campus till distans på mycket kort tid och PIL-enheten fick ett mycket stort och momentant uppdrag att stötta lärare på lärosätet i denna omställning. Med fokus på distansundervisning, skapade PIL-enheten återkommande virtuella rum, framför allt i verktyget Zoom, där interaktivitet och diskussioner lärare emellan, s.k. ”Zoom-kaféer” utformades. Andra webinarier hölls kring olika teman där diskussioner lärare emellan kretsade kring exempelvis: hur man utformar upplägget av en kurs, hur man skapar studentinteraktivitet och hur rättssäker examination ska genomföras på distans, med utgångspunkt från både pedagogiken och tekniken.

Effekten var positiv; under perioden april-november 2020 (semesterstängt 18 juni-10 augusti) hade ca 15 PIL-anställda pass i zoom-kaféet, vilka besöktes mellan 350–400

tillfällen av kollegor. Enligt Sjølie et al, 2020 bidrog coronapandemin till förnyelse av det akademiska livets kommunikativa karaktär.

Det finns många aspekter av dessa nätbaserade mötesplatserna som möjliggör att kollegiala samtal och erfarenhetsutbyten kan komma till stånd även framöver och som en återkommande mötesplats:

- det är tekniskt förhållandevis enkelt att delta i de nätbaserade mötesplatserna
- även om man har tidsbrist, blir dessa digitala mötesplatser enkelt tillgängliga då det inte krävs tid att förflytta sig till fysiska mötesplatser
- man kan själv skapa teman kring vad som ska diskuteras och nå ut till hela lärosätet och därmed inte bara diskutera med lärarna som lokalt finns tillgängliga

Andra möjligheter för att nå fler lärare, är utveckling och erbjudande av högskolepedagogiska luncher för kollegiala samtal. Med mindre omfattning i tid, kan fler lärare förväntas delta i ett mer informellt kollegialt samtal,

En förutsättning för genomförande av nätbaserade seminarier och långsiktiga effekter av dessa är samverkan med de kursdeltagare som gått PILs kurser, och att dessa kursdeltagare engageras i samarbete i den egna verksamheten med kollegor och lärarlag. Det är en fördel att arbeta i lärarlag istället för på individnivå, som blir mer sårbart och beroende av enstaka individer. Dessutom ska motivering och engagemang bibehållas under arbetet, och där kan kollegor i ett team stärka varandra. Teamet kan bidra till fler idéer, som skapas inom ramar för lokala kurser och där anpassas och realiseras (Boland-Laksov 2018). Samhället i stort och arbetslivet förändras ständigt och för att möta nya utmaningar behöver all pedagogisk verksamhet förnyas och utvecklas (Elmgren & Henriksson 2010). Omställningar i samhället på grund av covid-19 har medfört en explosiv utveckling kring högskolepedagogisk undervisning och digitala verktyg och i samband med det, har behovet av de kollegiala samtalen och erfarenhetsutbyten ökat markant. Dessa samtal har även fungerat som bollplank när problem och dilemman uppstått och mindre erfarna lärare har fått diskutera med mer erfarna lärare.

PIL avser att fortsätta erbjuda både workshops, temadagar, webinarier, och bjuda in både nationella och internationella kollegor, kring olika efterfrågade teman, för inspiration och kompetensutveckling. De zoomkaféer som uppstått pga. covid-19 visar ett stort behov av kollegial handledning och erfarenhetsutbyte om den egna undervisningen och utveckling av förändrade villkor för studenters lärande, som aspekter i det fortsatta kvalitetsarbetet.

REFERENSER

- Bolander Laksov, K. (2018). Lesson learned: towards a framework for integration of theory and practice in academic development. *International Journal for academic development*, 24:4, 369-380
- Bolander Laksov, K. & Scheja, M. (2020). *Akademiskt lärarskap*. Stockholm: Sveriges universitetslärare och forskare.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006) Using thematic analysis in psychology, *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Elmgren, M. och Henriksson, A.-S. (2010), *Universitetspedagogik*, Stockholm: Norstedts.
- Fjellström, M. och Wester, M. (2019). Universitetslärares skrivande om och för sin undervisning. *Högre utbildning*, 9(1), 20-33.
- Handal, G. (1999), "Kritiske venner: bruk av interkollegial kritik innen universiteten", Institutionen för systemteknik, Uppsala universitet.
- Oldsjö, F. (2015). Utvärdering av Enheten för pedagogisk utveckling och interaktivt lärande (PIL) vid Göteborgs universitet. https://medarbetarportalen.gu.se/digitalAssets/1575/1575408_utv--rdering_pil_gu_rapport.pdf
- Rexling, K. och Englund, B. (2010). Pedagogisk skicklighet i ord och handling. In Å. Ryegård, K. Apelgren & T. Olsson (Eds.), *Att belägga, bedöma och belöna pedagogisk skicklighet*. Uppsala: Avdelningen för pedagogisk utveckling.
- Sveriges förenade studentkårer (2013). *Studentens lärande i centrum. SFS om pedagogik i högskolan*. Stockholm: Sveriges Förenade Studentkårer. <https://suhf.se/publikationer/rekommendationer/>
- Sjølie, E., Francisco, S., Mahon, K., Kaukko, M., Kemmis, S. (2020). Learning of academics in the time of the Coronavirus pandemic. *Journal of Praxis in Higher Education*, Vol. 2, Issue 1.
- Synnestvedt, A. (2021). Kollegiala samtal och erfarenhetsutbyte i högskolepedagogisk verksamhet. En diskussion om dialog, bildning och pedagogisk utveckling. PIL rapport 2021: 01. Göteborgs universitet.
- Thomson, K., & Trigwell, K. (2016). The role of informal conversations in developing university teaching? *Studies in Higher Education* 43(2):1–12

UKÄ (2019). Kartläggning över lärosätenas beskrivning. <https://www.uka.se/download/18.7fd1212f16ed591b8aa21de/1576080087728/larosatenas-beskrivning-kartlaggning-pedagogisk-utveckling.pdf>. Hämtad 20-04-09.

Bilagor

Bilaga 1. Exempel på utskick.

Hej,

Med detta brev vänder vi oss till dig som gått högskolepedagogisk utbildning på PIL. Du som gått flera kurser kommer få enkäten flera gånger – vi ber om ursäkt för detta och ber dig bortse från kommande mail.

Syftet med enkäten, är att börja få en övergripande bild av vad de högskolepedagogiska kurserna bidragit med i olika verksamheter på våra fakulteter på GU. Det är av stort värde att du deltar i enkäten via denna länk <https://link.webpolsurveys.com/S/E79E88164F10871E>

Det tar bara några minuter och dina svar behandlas anonymt. Om du har några frågor kring enkäten är du välkommen att kontakta Sylvi, sylvi.vigmo@gu.se.

Tack för din medverkan!

Vänligen,

Sylvi Vigmo & Margareta Jernås

Bilaga 2. Enkäten

1. Min nuvarande anställning är
2. Jag är (man/kvinna/vill inte ange)
3. Vid vilken fakultet är du anställd?
4. Hur många högskolepoäng i högskolepedagogik har du?
5. Hur omfattande är din sammanlagda undervisningserfarenhet?
6. Vad består din undervisning av till största del?
7. Efter att du gått kurs/er på PIL, i vilken utsträckning upplever du att du utvecklat pedagogiska kunskaper för din undervisning?
8. Vilken relevans har högskolepedagogisk utbildning haft för din roll som universitetslärare?
9. Kommentarer till fråga 8.
10. I hur hög grad har du förändrat din egen undervisning utifrån den högskolepedagogiska utbildning du gått?
11. Kommentarer till fråga 10.
12. Vad har du förändrat i din egen undervisning utifrån erfarenheter från den högskolepedagogiska utbildning du gått? Ge exempel
13. Vad har motiverat dig att gå högskolepedagogisk utbildning? Mer än ett svar är möjligt.
14. Har den högskolepedagogiska utbildningen medfört ett ökat intresse hos dig för pedagogiska frågor?
15. Har den högskolepedagogiska utbildningen medfört ett ökat intresse hos dig för didaktiska frågor?
16. Kommentarer till fråga 14 och 15.
17. Vilka teoretiska redskap har den högskolepedagogiska utbildningen bidragit med i din undervisning?
18. Vilka didaktiska redskap har den högskolepedagogiska utbildningen bidragit med i din undervisning?
19. Vilken betydelse har högskolepedagogisk utbildning för utveckling av högre utbildning på Göteborgs universitet?

20. Har högskolepedagogisk utbildning bidragit till att du publicerat någon text och/eller deltagit i en konferens med högskolepedagogiskt innehåll?

21. Övriga kommentarer

Bilaga 3. Bakgrundsinformation om respondenterna

Fördelning av respondenternas tjänster, former för undervisning, undervisningserfarenhet samt antal högskolepoäng i högskolepedagogik på respektive fakultet.

Handelshögskolan

Tabell 7. Fördelning av tjänster och kön på Handelshögskolan

Handelshögskolan	Man		Kvinna		Annat kön		Totalt	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Anställning som								
Annan	6	55	5	45			11	20
Lektorer/vik/bitr lektorer	22	69	10	31			32	57
Doktorander	5	71	2	29			7	13
Adjunkt	1	100					1	2
Postdoc			2	100			2	4
Professor	2	67	1	33			3	5
TOTALT	36	64	20	36			56	100

De 11 respondenter som anger ”annan anställning” innehar forskartjänster, med eller utan tillsvidareanställning, mm. Undervisning som bedrivs av samtliga respondenter på fakulteten utgörs av föreläsningar, seminarier, workshop eller handledning.

Fråga 8 i enkäten efterfrågar vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för din roll som universitetslärare och av dessa 56 respondenter svarar 7 respondenter ”Ingen relevans”, 23 ”liten relevans” medan 23 respondenter svarar att den haft ”stor relevans” och tre anser att den haft ”mycket stor relevans”.

Undervisningserfarenhet på Handelshögskolan är fördelad enligt följande:

- 15 respondenter har mindre än fem års undervisning
- 13 respondenter har mellan 5–10 års undervisning
- 28 respondenter har mer än 10 års undervisning

Antalet högskolepoäng i högskolepedagogik fördelas på Handelshögskolan enligt följande:

- 11 respondenter har en kurs, 5 hp
- 9 respondenter har två kurser, 10 hp

10 respondenter har 10 veckor, 15 hp
26 respondenter har mer än 10 veckor, >15 hp

Humanistiska fakulteten

Tabell 8. Fördelning av tjänster och kön på Humanistiska fakulteten

Humanistiska fakulteten	Man		Kvinna		Annat kön		Totalt	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Annan	5	42	7	58			12	14
Lektorer/vik/bitr. lektorer	15	39	23	61			38	45
Doktorander	8	31	17	65	1	4	26	31
Postdoc	1	100					1	1
Adjunkt	3	60	2	40			5	6
Professor	1	33	2	67			3	3
TOTALT	33	39	51	60	1	1	85	100

De 12 respondenter som anger ”annan anställning” innehar forskartjänster, med eller utan tillsvidareanställning, handläggare, systemutvecklare mm. Undervisning som bedrivs av 80 respondenter på fakulteten utgörs av föreläsningar, seminarier, workshop eller handledning, tre respondenter anger de enbart har laborationshandledning/VFU och två saknar undervisningsuppdrag.

Fråga 8 i enkäten efterfrågar vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för din roll som universitetslärare och av dessa 85 respondenter svarar 7 respondenter ”Ingen relevans”, 39 ”liten relevans” medan 33 respondenter svarar att den haft ”stor relevans” och sex anser att den haft ”mycket stor relevans”.

Undervisningserfarenhet på humanistiska fakulteten är fördelad enligt följande:

27 respondenter har mindre än fem års undervisning

29 respondenter har mellan 5–10 års undervisning

29 respondenter har mer än 10 års undervisning

Antalet högskolepoäng i högskolepedagogik fördelas på humanistiska fakulteten enligt följande:

27 respondenter har en kurs, 5 hp

16 respondenter har två kurser, 10 hp

14 respondenter har 10 veckor, 15 hp

28 respondenter har mer än 10 veckor, >15 hp

IT fakulteten

Tabell 9. Fördelning av tjänster och kön på IT fakulteten

IT fakulteten	Man		Kvinna		Annat kön		Totalt	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Anställning som								
Lektorer/bitr. lektorer	6	60	4	40			10	83
Doktorand			1	100			1	8
Annan			1	100			1	8
TOTALT	6	50	6	50			12	100

Fråga 8 i enkäten efterfrågar vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för din roll som universitetslärare och av dessa 12 respondenter svarar en respondent alternativet ”Ingen relevans”, en respondent svarar ”liten relevans” medan 10 respondenter svarar att den haft ”stor relevans”.

Undervisningserfarenhet på IT fakulteten är fördelad enligt följande:

- 1 respondenter har mindre än fem års undervisning
- 4 respondenter har mellan 5–10 års undervisning
- 7 respondenter har mer än 10 års undervisning

Antalet högskolepoäng i högskolepedagogik fördelas på IT fakulteten enligt följande:

- En respondent har en kurs, 5 hp
- Fyra respondenter har två kurser, 10 hp
- En respondent har 10 veckor, 15 hp
- Six respondenter har mer än 10 veckor, >15 hp

Konstnärliga fakulteten

Tabell 10. Fördelning av tjänster och kön på Konstnärliga fakulteten

Konstnärliga fakulteten	Man		Kvinna		Annat kön		Totalt	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Anställning som								
Annan	1		5				6	13
Lektorer/vik lektorer	9		6		1		16	34
Adjunkt	8		12		2		22	47
Professor	2	67	1	33			3	6
TOTALT	20		24		3		47	100

De sex respondenter som anger ”annan anställning” innehar forskartjänster, med eller utan tillsvidareanställning, utbildningshandläggare mm. Undervisning som bedrivs av 44 respondenter på fakulteten utgörs av föreläsningar, seminarier, workshop eller handledning, två respondenter har enbart VFU, en saknar undervisningsuppdrag.

Fråga 8 i enkäten efterfrågar vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för din roll som universitetslärare och av dessa 47 respondenter svarar ingen respondent alternativet ”Ingen relevans”, 20 respondenter svarar ”liten relevans” medan 23 respondenter svarar att den haft ”stor relevans” och fyra anser att den haft ”mycket stor relevans”.

Undervisningserfarenhet på konstnärliga fakulteten är fördelad enligt följande:

3 respondenter har mindre än fem års undervisning

15 respondenter har mellan 5–10 års undervisning

29 respondenter har mer än 10 års undervisning

Antalet högskolepoäng i högskolepedagogik fördelas på konstnärliga fakulteten enligt följande:

9 respondenter har en kurs, 5 hp

16 respondenter har två kurser, 10 hp

9 respondenter har 10 veckor, 15 hp

13 respondenter har mer än 10 veckor, >15 hp

Naturvetenskapliga fakulteten

Tabell 11. Fördelning av tjänster och kön på Naturvetenskapliga fakulteten

Naturvetenskapliga fakulteten	Man		Kvinna		Annat kön		Totalt	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Anställning som								
Annan	11	85	2	15			13	16
Lektorer/vik/bitr. lektorer	18	55	14	42	1	3	33	43
Doktorander	11		9				20	25
Adjunkt			1	100			1	1
Professor	8		4				12	15
TOTALT	48	61	30	38	1	1	79	100

De 13 respondenter som anger ”annan anställning” innehar forskartjänster, med eller utan tillsvidareanställning, EU-forskare, prefekt mm. Undervisning som bedrivs av 56 respondenter på fakulteten utgörs av föreläsningar, seminarier, workshop eller handledning, nitton respondenter anger de enbart har laborationshandledning/VFU, två respondenter anger ”övrigt” och två saknar undervisningsuppdrag.

Fråga 8 i enkäten efterfrågar vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för din roll som universitetslärare och av dessa 79 respondenter svarar 12 respondenter ”Ingen relevans”, 33 ”liten relevans” medan 26 respondenter svarar att den haft ”stor relevans” och åtta anser att den haft ”mycket stor relevans”.

Undervisningserfarenhet på naturvetenskapliga fakulteten är fördelad enligt följande:

27 respondenter har mindre än fem års undervisning

13 respondenter har mellan 5–10 års undervisning

39 respondenter har mer än 10 års undervisning

Antalet högskolepoäng i högskolepedagogik fördelas på naturvetenskapliga fakulteten enligt följande:

23 respondenter har en kurs, 5 hp

15 respondenter har två kurser, 10 hp

20 respondenter har 10 veckor, 15 hp

21 respondenter har mer än 10 veckor, >15 hp

Sahlgrenska Akademin

Tabell 12. Fördelning av tjänster och kön på Sahlgrenska Akademin

Sahlgrenska akademien	Man		Kvinna		Annat kön		Totalt	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Anställning som								
Annan	45	34	89	66			134	49
Lektorer/bitr. lektor	20	41	29	59			49	18
Doktorander	14	38	21	57	2	5	37	14
Postdoc	15	43	20	57			35	13
Adjunkt	5	50	5	50			10	4
Professor	6	86	1	14			7	3
TOTALT	105	38	165	61	2	1	272	100

Resultat från samtliga 272 respondenter från Sahlgrenska fakulteten:

I denna fakultet anger 214 respondenter att undervisningen består av föreläsningar, seminarier, workshop, handledning etc., 47 respondenter anger att de enbart har VFU och/eller laborationer och/eller klinisk handledning och elva anger att de saknar undervisningsuppdrag.

Fråga 8 i enkäten efterfrågar vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för din roll som universitetslärare och av dessa 272 respondenter som anger de har ”annan anställning” svarar 15 respondenter ”Ingen relevans” och 87 ”liten relevans”, medan 136 respondenter anger ”stor relevans” och 34 anger ”mycket stor relevans”. Fem respondenter kommenterade inte frågan då de saknar undervisningsuppdrag.

Undervisningserfarenheten på Sahlgrenska Akademin är fördelad enligt följande:

111 respondenter har mindre än fem års undervisning

80 respondenter har mellan 5–10 års undervisning

79 respondenter har mer än 10 års undervisning

Två respondenter som saknar undervisningsuppdrag kommenterar inte frågan.

Antalet högskolepoäng i högskolepedagogik fördelas på Sahlgrenska Akademin enligt följande:

66 respondenter har en kurs, 5 hp

63 respondenter har två kurser, 10 hp

97 respondenter har 10 veckor, 15 hp

44 respondenter har mer än 10 veckor, >15 hp

Två respondenter som saknar undervisningsuppdrag kommenterar inte frågan.

”Annan anställning” från Sahlgrenska akademien:

Resultat från de respondenter som angett ”Annan anställning” från Sahlgrenska akademien:

Av de 134 respondenter som svarar ”annan anställning” är 54 anställda på Sahlgrenska universitetssjukhuset, VGR eller Högskolan väst, 35 är forskarassistenter/forskare, med eller utan tillsvidareanställning. Övriga respondenter anger titel som pensionär, docent, psykolog, undervisningstandläkare, BMA, läkare/överläkare/specialistläkare, överfysioterapeut, överlogoped, övermikrobiolog, mm och 10 anger ingen titel.

I denna grupp anger 104 respondenter att undervisningen av består av föreläsningar, seminarier, workshop, handledning etc., 23 respondenter anger att de enbart har VFU och/eller laborationer och/eller klinisk handledning och sju anger att de saknar undervisningsuppdrag.

Fråga 8 i enkäten efterfrågar vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för din roll som universitetslärare och av dessa 134 respondenter som anger de har ”annan anställning” svarar sex respondenter ”Ingen relevans” och 52 ”liten relevans”, medan 60 respondenter anger ”stor relevans” och 14 anger ”mycket stor relevans”. Två kommenterar att de inte har någon undervisning och kommenterar inte frågan.

Undervisningserfarenheten i denna grupp är fördelad enligt följande:

53 respondenter har mindre än fem års undervisning

35 respondenter har mellan 5–10 års undervisning

44 respondenter har mer än 10 års undervisning

Två kommenterar att de inte har någon undervisning och kommenterar inte frågan.

Antalet högskolepoäng i högskolepedagogik fördelas i denna grupp enligt följande:

29 respondenter har en kurs, 5 hp

32 respondenter har två kurser, 10 hp

48 respondenter har 10 veckor, 15 hp

23 respondenter har mer än 10 veckor, >15 hp

Två kommenterar att de inte har någon undervisning och svarar inte på frågan.

Samhällsvetenskapliga fakulteten

Tabell 13. Fördelning av tjänster och kön på Samhällsvetenskapliga fakulteten

Samhällsvetenskapliga fakulteten	Man		Kvinna		Annat kön	Totalt		
	antal	%	antal	%		antal	%	
Anställning som								
Annan	5	50	5	50			10	10
Lektorer/vik/bitr. lektorer	23	39	35	59	1	2	59	55
Doktorander	4	36	7	64			11	10
Postdoc	4	67	2	33			6	6
Adjunkt	6	33	12	67			18	17
Professor	2	67			1	33	3	3
TOTALT	44	41	61	57	2	2	107	100

De 10 respondenter som anger ”annan anställning” innehar forskartjänster, med eller utan tillsvidareanställning. Undervisning som bedrivs av samtliga respondenter på fakulteten utgörs av föreläsningar, seminarier, workshop eller handledning, förutom av tre respondenter som anger de enbart har metahandledning/handledning eller saknar undervisningsuppdrag.

Fråga 8 i enkäten efterfrågar vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för din roll som universitetslärare och av dessa 107 respondenter svarar 19 respondenter ”Ingen relevans”, 45 ”liten relevans” medan 31 respondenter svarar att den haft ”stor relevans” och 12 anser att den haft ”mycket stor relevans”.

Undervisningserfarenheten på samhällsvetenskapliga fakulteten är fördelad enligt följande:

35 respondenter har mindre än fem års undervisning

30 respondenter har mellan 5–10 års undervisning

44 respondenter har mer än 10 års undervisning

Antalet högskolepoäng i högskolepedagogik fördelas på samhällsvetenskapliga fakulteten enligt följande:

25 respondenter har en kurs, 5 hp

23 respondenter har två kurser, 10 hp

34 respondenter har 10 veckor, 15 hp
 25 respondenter har mer än 10 veckor, >15 hp

Utbildningsvetenskapliga fakulteten

Tabell 14. Fördelning av tjänster och kön på Utbildningsvetenskapliga fakulteten

Utbildningsvetenskapliga fakulteten	Man		Kvinna		Annat kön		Totalt	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Anställning som								
Annan	1		6		1		8	10
Lektorer/vik/bitr. lektorer	3		28		1		32	42
Doktorander	1		9				10	13
Adjunkt	2		22		2		26	34
Professor			1	100			1	1
TOTALT	7	9	66	86	4	5	77	100

De 8 respondenter som anger ”annan anställning” innehar tjänster som språkhandledare, administratör samt pensionärer mm. Undervisning som bedrivs av 66 respondenter på fakulteten utgörs av föreläsningar, seminarier, workshop eller handledning, sju respondenter anger de enbart har VFU, fyra respondenter anger ”övrigt”.

Fråga 8 i enkäten efterfrågar vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för din roll som universitetslärare och av dessa 77 respondenter svarar 3 respondenter ”Ingen relevans”, 31 ”liten relevans” medan 35 respondenter svarar att den haft ”stor relevans” och åtta anser att den haft ”mycket stor relevans”.

Undervisningserfarenheten på utbildningsvetenskapliga fakulteten är fördelad enligt följande:

25 respondenter har mindre än fem års undervisning
 18 respondenter har mellan 5–10 års undervisning
 34 respondenter har mer än 10 års undervisning

Antalet högskolepoäng i högskolepedagogik fördelas på utbildningsvetenskapliga fakulteten enligt följande:

20 respondenter har en kurs, 5 hp

23 respondenter har två kurser, 10 hp

9 respondenter har 10 veckor, 15 hp

25 respondenter har mer än 10 veckor, >15 hp

Ingen fakultet angiven

Tabell 15. Fördelning av tjänster och kön på respondenter som ej angivit någon fakultet.

Saknas angiven fakultet	Man		Kvinna		Annat kön		Totalt	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Anställning som								
Annan	3		9				12	55
Lektor/bitr./vik lektor	4	67	2	33			6	27
Postdoc			2	100			2	9
Adjunkt			2	100			2	9
TOTALT	7		15				22	100

Av de tolv respondenter som svarar ”annan anställning” anges att några är anställda på Chalmers, VGR eller Högskolan Väst, med titlar som processhandledare, utvecklingsledare, enhetschef, handläggare (Gemensamma förvaltningen) mm och två anger ingen titel.

I denna grupp anger nio respondenter att undervisningen av består av föreläsningar, seminarier, workshop, handledning etc., och tre anger att de saknar undervisningsuppdrag.

Fråga 8 i enkäten efterfrågar vilken relevans den högskolepedagogiska utbildningen haft för din roll som universitetslärare och av dessa 22 respondenter svarar en respondent ”Ingen relevans” och 7 ”liten relevans”, medan 9 respondenter anger ”stor relevans” och två anger ”mycket stor relevans”. Tre respondenter som saknar undervisningsuppdrag kommenterar inte frågan.

Undervisningserfarenheten i denna grupp är fördelad enligt följande:

8 respondenter har mindre än fem års undervisning

4 respondenter har mellan 5-10 års undervisning

10 respondenter har mer än 10 års undervisning

Antalet högskolepoäng i högskolepedagogik fördelas i denna grupp enligt följande:

11 respondenter har en kurs, 5 hp

3 respondenter har två kurser, 10 hp

7 respondenter har 10 veckor, 15 hp

1 respondent har mer än 10 veckor, >15 hp

Bilaga 4. Lektorer och doktorander i studien

LEKTORER

Bakgrundsinformation om de 274 lektorer (inklusive biträdande och vikarierande) på Göteborgs universitet som svarat på enkäten.

Tabell 16. Fördelningen av lektorer på GU:s fakulteter och antalet män/kvinnor/annat kön

Fakultet	Kvinna antal	Man antal	Annat kön antal	Totalt antal	Procent
Handelshögskolan	10	22		32	12%
Humanistisk	23	15		38	14%
IT-fakulteten	4	6		10	3%
Konstnärlig	6	9	1	16	6%
Naturvetenskaplig	14	18	1	33	12%
Sahlgrenska akademien	28	20		48	18%
Samhällsvetenskaplig	34	23	1	58	21%
Utbildningsvetenskaplig	28	3	1	32	12%
Ej angett	3	4		7	2%
Totalsumma	150	120	4	274	100

DOKTORANDER

Bakgrundsinformation om de 112 doktorander på Göteborgs universitet vilka svarat på enkäten (Tabell 17).

Tabell 17. Fördelningen av doktorander på GU:s fakulteter och andelen män/kvinnor/annat kön

Fakultet	Kvinna	Man	Annat kön	Antal	Procent
Handelshögskolan	2	5		7	6%
Humanistisk	17	8	1	26	23%
IT-fakulteten	1			1	1%
Naturvetenskapliga	9	11		20	18%
Sahlgrenska akademien	21	14	2	37	33%
Samhällsvetenskapliga	7	4		11	10%
Utbildningsvetenskapliga	9	1		10	9%
Totalsumma	66	43	3	112	100

Tabell 18. Sammanställning av fakulteternas lektorer och doktoranders svar på fråga 8, vilken relevans har högskolepedagogisk utbildning haft för din roll som universitetslärare.

Fakultet	Ingen/liten relevans	Stor/mkt stor relevans	% lektorer	% doktorander	10 v. el. mer högskoleped.
Samhällsvetenskapliga	60%	40%	59	10	34%
Naturvetenskapliga	57%	43%	33	25	52%
Handelshögskolan	54%	46%	32	13	64%
Humanistisk	54%	46%	38	31	49%
Utbildningsvetenskapliga	44%	56%	32	13	44%
Konstnärlig	43%	57%	34	0	47%
Sahlgrenska akademien	37%	63%	49	14	52%
Ej angivit fakultet	36%	50%	50	14	36%
IT	17%	83%	83	8	58%

Andelen svarande respondenter från IT fakulteten (12 stycken) har gått flest antal veckor högskolepedagogik, 10 veckor eller mer, och har högst andel svarande lektorer jämfört med andra fakulteter och är den fakultet där andelen svarande *är mest nöjda* och anser att den högskolepedagogiska utbildningen haft stor eller mycket stor relevans för deras roll som universitetslärare (fråga 8).

Av andelen svarande respondenter från samhällsvetenskapliga fakulteten (107 stycken) har de lägsta antalet som gått 10 veckor högskolepedagogik eller mer och har näst högst andel svarande lektorer jämfört med andra fakulteter och är den fakultet där andelen svarande *är minst nöjda* och anser att den högskolepedagogiska utbildningen haft ingen eller liten relevans för deras roll som universitetslärare (fråga 8).

Bilaga 5. Beskrivning av innehållet i PIL:s högskolepedagogiska verksamhet

När det gäller lärandemål för de tre högskolepedagogiska kurserna på PIL-enheten syftar **Högskolepedagogik 1: baskurs, 5 hp, (HPE101)**¹ särskilt till att ge grundläggande kunskaper om lärandeteorier, undervisningsmetoder och studenters lärande i högre utbildning. Det kollegiala samtalet och erfarenhetsutbytet har en central roll. Med utgångspunkt från läraruppdraget behandlas även aspekter som likabehandling och etik samt lagar, förordningar och lokala styrdokument.

Högskolepedagogik 2: är områdesspecifik pedagogik, 5 hp, (HPE102)², har en gemensam kursplan men ges med olika fakultetsinriktningar. Det innebär att visst kursinnehåll och viss litteratur anpassas till fakulteternas respektive ämnesområden. Kursens övergripande syfte är att deltagarna ska utveckla sina kompetenser att på grundval av vetenskap och beprövad erfarenhet analysera, planera, diskutera och utveckla högskolans utbildning inom en specifik disciplin. Organiseringen och planeringen av kurs eller delkurs är i fokus. Villkor, mål, innehåll, arbetsformer, undervisning, bedömning, examination, den studerandes arbete på egen hand, samt implikationer av olika upplägg, hör till de aspekter av kursen som behandlas. Aspekterna belyses ur olika perspektiv och relationerna mellan dem diskuteras. Kursplanen som dokument ägnas särskilt intresse.

Högskolepedagogik 3, innebär att skriva ett självständigt arbete, 5 hp, (HPE103)³.

Kursens övergripande syfte är att deltagarna ska stärka sin kunskap och förmåga att på grundval av vetenskap och beprövad erfarenhet analysera, diskutera och utveckla universitetets utbildning och kurser samt visa detta i ett självständigt arbete som behandlar ett högskolepedagogiskt utvecklingsarbete. Kursens innehållsliga tema är reflekterad kunskap om högre utbildning. Detta innehåll diskuteras, problematiseras och analyseras löpande under kursens gång. Reflektionen dokumenteras i ett självständigt arbete som syftar till pedagogisk utveckling i högre utbildning.

Handledning i forskarutbildningen 5 hp (HPE201)⁴ är en fakultetsgemensam utbildning vid Göteborgs Universitet och riktar sig till blivande handledare och bihandledare inom forskarutbildningen. Vid samtliga lärosäten - med eller utan ackreditering för anordnande av forskarutbildning - har olika former av kurser och seminarier för forskarhandledare börjat ges, helt i linje med den tidigare Regeringspropositionen 2000/2001:3. År 2003 stod följande att läsa i kapitel 8, § 3a i Högskoleförordningen: "Ett universitet eller en högskola som anordnar forskarutbildning skall anordna utbildning av handledare inom forskarutbildningen. Förordning (2001:211)." Trots att kravet försvunnit ur förordningen från och med 2011 har Göteborgs universitet valt att fortsätta utveckla forskarhandledarrollen enligt tidigare utveckla forskarhandledarrollen enligt tidigare bestämmelser (vilket också gäller i stort för samtliga lärosäten i landet).

Kursinnehållet är tematiskt fokuserat på tre sammankopplade perspektiv, där det första temat behandlar forskarutbildningens sammanhang, dess organisering och förutsättningar. Vidare uppmärksammas forskningsmiljöer och handledarkulturer med olika värderingar och arbets sätt. Det andra temat behandlar doktorandhandledningens vardagsnära praktik och etiska dilemman

såsom handledningens relation till regelverk och övriga institutionella villkor, ansvars- och arbetsfördelning mellan handledare och doktorand samt relationens sociala dimensioner. Det tredje temat gäller de olika delarna av en doktorsavhandling i forskarutbildning. Här behandlas handledarens ansvar i relation till forskarutbildningens regelverk, praxis, studie- och handlingsplaner. Vidare tar kursen sin utgångspunkt i de praktisk-pedagogiska behov som i dag finns inom forskarhandledning på högskole- och universitetsnivå. Mer konkret är den tänkt dels att ge kunskaper om forskarnivåns regelverk och insikter om olika aspekter av interaktionen mellan handledare och doktorand, dels att ge kommunikativ färdighetsträning och möjligheter till problematiseringar utgående från olika handledningssituationer. Då deltagarna i kursen kommer från olika fakulteter inom universitetet erbjuds goda möjligheter att utbyta erfarenheter och vidga perspektiven på ett gränslöst sätt. Inom kursens ram ges också tillfälle att auskultera hos och diskutera handledningsfrågor med en erfaren forskarhandledare.

Handledning för erfarna handledare i forskarutbildning, 5 hp, (HPE202)⁵.

Kursen använder återberättade händelser som handledare i forskarutbildningen har mött under sitt handledarskap. Såväl kursledning som deltagare bidrar med fall från verksamheten, t.ex. incidenter som kan uppstå vid handledning i forskarutbildningen och som är intressanta att föra fram i deltagargruppen för att där beskriva, analysera och diskutera dem.

Kurser för breddad lärarkompetens:

Bedömning och examination, 5 hp, (HPE303)⁶

Kursens övergripande syfte är att ge högskolepedagogiska kunskaper så att deltagarna på ett kvalificerat sätt kan resonera kring, planera för, utveckla, genomföra och utvärdera olika former av bedömning och examination.

I kursen belyses och problematiseras relationen mellan kunskapsutveckling, undervisning och bedömning/examination. Myndighetsutövande aspekter och implikationer av examinationsförfaranden av skilda slag behandlas. Vidare anläggs komparativa aspekter på bedömningsfrågor, med särskilt fokus på jämförelser mellan discipliner, institutioner och traditioner.

Handledning av uppsatser och examensarbeten, 5 hp (HPE304)⁷.

Kursen riktar sig till GU-lärare som handleder uppsatser och examensarbeten på grundläggande och avancerad nivå. På kursen belyses handledarrollen och handledningsprocessen vid handledning av uppsatser och examensarbeten i grundutbildningen. Frågor som berörs är mål för handledning, hur man arbetar med kvalitetskriterier för handledningsprodukten, föreställningar om "den goda handledningen", handledningssamtalet och dess guidande funktioner, respons (feedback) under handledningen, vanliga utmaningar och dilemman i handledningssituationen samt ledarskap med relevans för studenters arbete med uppsatser och examensarbeten. Handledning av skrivprocessen och framför allt hur skrivprocesser kan organiseras och struktureras för att förstärka studenters kunskapsutveckling samt frågor kring akademisk redlighet och integritet betonas särskilt, liksom handledningstraditioner med avseende på kunskapssyn, kulturer och arbetssätt.

Blended learning och digitala medier i högre utbildning, 5 hp (HPE305)⁸

Kursen belyser – både teoretiskt och praktiskt – frågeställningar om hur digitala verktyg och di-

gitala medier kan användas i högre utbildning för att utveckla och stödja undervisning och lärande. Kursen tar upp möjligheter och utmaningar med att använda digitala verktyg och medier vid utformning av lärandesituationer, aktiviteter, förutsättningar och stöd för lärande i olika studiekulturer och pedagogiska upplägg (campusförlagt, blended learning, distans). Bland annat behandlas följande i kursen: Planering och utformning av pedagogiskt upplägg vid undervisning med blended learning, produktion och användning av digitala resurser för lärande i utbildningssammanhang. Kommunikation i det fysiska och digitala rummet mellan lärare och studenter samt studenter emellan samt infrastrukturella resurser i IT-miljön (t.ex. lärplattformar, personliga lärmiljöer). Kursen ges i samarbete med Chalmers Tekniska högskola.

¹ Se kursplan på <http://kursplaner.gu.se/svenska/HPE101.pdf>

² Se kursplan på <http://kursplaner.gu.se/svenska/HPE102.pdf>

³ Se kursplan på <http://kursplaner.gu.se/svenska/HPE103.pdf>

⁴ Se kursplan på <http://kursplaner.gu.se/svenska/HPE201.pdf>

⁵ Se kursplan på <http://kursplaner.gu.se/svenska/HPE202.pdf>

⁶ Se kursplan på <http://kursplaner.gu.se/svenska/HPE303.pdf>

⁷ Se kursplan på <http://kursplaner.gu.se/svenska/HPE304.pdf>

⁸ Se kursplan på <http://kursplaner.gu.se/svenska/HPE305.pdf>